

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÖLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI
VÄLJAANDJA EESTI PÖLLUMEESTE KESKSELTS

Toimetaja dr. agr. AUG. MILJAN

Vastutav toimetaja ELMAR JUST

I aastakäik

Tallinnas,
Märil 1933

Nr. 5

Noorte tegevus kevad- ja suvekuudel ühiskondliku kasvatusel alal.

Maanoorte isetegevus hariduse- ja kasvatuselal toimub talvekuudel peamiselt kinnistes ruumides, noorte armsates kodudes ning seltsi- või rahvamajades ja koolimajades. Kevad- ja suvekuudel on aga palju võimalusi tegevuseks looduse keskel, ainult aega on neil kuudel selleks vähe. Sellest ei või aga siiski seda järeldada, et kevad- ja suvekuudel võiks see isetegevus lõppeda. Ei, ta ei või ega tohi lõppeda, sest noored vajavad kavapärast arenemist ja vaimlist kasvamist. Noorte siseilm ei saa rahulduda ainult püsiva majandusliku tegevusega oma elukutse alal, vaid noored püüavad ka nende kuude üksikutel vabadel päevadel ja tundidel vaimlise töö juurde.

Maanoorte tegevusealad võivad olla kevad- ja suvekuudel laiaulatuslikud ja tegevusevahendid mitmekesised. Meie jääme siin peatuma ainult mõne vahendi juures, millel on eriti suur tähendus noorte ühiskondliku kasvatusel seisukohalt.

Seltsi- või rahvamajad on maanoortele suurteks ja tähtsateks hariduse- kasvatuselal aladeks. Neisse majadesse on koondunud noorte ühised ettevõtted ja algatused. Need majad on noortele haridusetempliteks ja armsateks ühiskodudeks, kuhu nad on tulnud kokku talvekuudel hariduse- ja kasvatuselal alaks ning kuhu nad tulevad kokku võimaluste piirides ka kevad- ja suvekuudel. Neis haridusetemplites toimuv tegevus annab noortele palju, see tegevus viib neid kõrgemale vaimlisele eluastmele ja võimaldab neile ette valmistada elule ja majanduslikule tegevusele. Aga need haridusetemplid vajaksid ka noorte hoolitsetavaid käsi. Neis peab valitsema puhtus ja kord. Nende ümbrus olgu ilus ja õitsev. Nooruseaeg on noorte õitseage. Noorte hing ihaldab ilu, noored soovivad näha oma eluteed õitsevate lillede keskel. Noored soovivad, et ka nende ühiskodud — rahva- ja seltsimajad — oleksid korralikud ja puhtad ning et nad paistaksid kaugele õitseva looduse keskelt.

Seltsi- ja rahvamajade korraldamine ja kaunistamine oleks noorte eneste ülesanne, nende meeldiv kohustus, mida nad täidaksid suure huvi ja sügava armastusega. Soodne aeg selle ülesande täitmiseks oleks kevad- ja suvekuud. Noored tuleksid kokku vabadel tundidel mõnel kevadisel päiksepaistelisel päeval ja asuksid ühiselt rahvamaja korraldamisele ja kaunistamisele varem koostatud ja igakülgset kaalutud kava alusel. Noored võiksid ühisel jõul ja nõul teostada palju ruumide puhastamise ja sisseseade korraldamise alal, parandades kasutamiskõlbmatuks muutunud toole, pinke ja laudu ning muud sisseseadet. Eriti tänuväärne ülesanne võiksid aga noored täita seltsi- või rahvamaja ümbruse kaunistamise alal, istutades puid ja pöösaid, valmistades lillepeenrakesi ja külvates sinna õitsevaid lilli ning hoolitsedes nende eest kasvamise ajal, tehes kõnniteid ja kattes neid kruusaga, tasandades õuet, et sinna ei jääks peatuma vesi ega

tekiks muda. Kõiki neid töid teeksid noored ühiselt selles teadmises, et nad teevad üldkasulikke tööd, lauldes seejuures rõõmsaid laule noorusele ja elukevadele.

Neil ühistel ja üldkasulikkudel töödel seltsi- või rahvamaja korraldamise ja kaunistamise alal õpiksid noored teostama ühiskondlikke ülesandeid. Noortes kasvaks ühistunne ja avar arusaamine ühise jõu tähendusest. Neil töödel selguks, et iga isiku elu on seotud ühiskonna eluga ning et iga isiku õnn ja heaolu on sõltuv suurel määral kaaskodanikkude heaolust. Neil töödel kasvaks noortes ka kindel tahe ja võimed töötada ühiskonna huves, üldse need tööd aitaksid kaasa seltskonnategelaste ja elu juhtivate jõudude kasvatamisele, olles seega tähtsaks ühiskondliku kasvatuses teguriks. Ja elu vajab seltskonnategelasi, vaimlisi juhte, kelle tahtejõud ja püsivus on kasvanud tegelikus töös ühiste ettevõtete teostamise alal ja omas koduses majapidamises. Ja need seltskonnategelased ja vaimlised juhid kasvavad noortest. Saades ühiskondliku kasvatuses nooruse aastail, suudavad ja oskavad noored kogu oma elu kestusel juhtida otstarbekohaselt ühiskondlikku elu.

Maanoorte tegevusevahendiks hariduse- ja kasvatuses alal võiksid olla kevad- ja suvekuudel ka noorte ühingute, seltside ja osakondade ning rühmade vastastikused külaskäigud, millistel suur tähendus eriti noorte ühiskondliku kasvatuses seisukohalt.

Elu on suur õpetaja, ning seepärast on soovitatav, et noored õpiksid tundma elu tema heades ja ilusates nähtustes. Samuti suurteks õpetajateks on igale noorele head kaaskodanikud, teised noored oma eeskujuliku elu ja otstarbekohase tegevusega. Seepärast oleks noortel vaja tundma õppida kaaskodanikke, eriti noori, seltsida nendega, tähelepanna nende hingeilma avaldusi ja tutvuneda nende sooviva töö tulemustega. Noortel on hingeilmas palju head ja ilusat, hingelist soojust, kaastundmust ja inimlikku armastust. Sel asjaolul on noortel vaja osata lugeda mitte ainult raamatuid, vaid ka kaasnoorte hingi, sest need on sageli huvitavamad raamatud. Kaasnoorte tundmaõppimine selgitab igale noorele üksiku isiku ja ühiskonna vahelkordi ning võimaldab leida kaasnoorte hulgast häid eeskujusid. Tähtendatud külaskäigud oleksid üheks mõjuvaks teguriks noorte elu ja hingeilma tundmaõppimise alal.

Need külaskäigud toimuksid kindla kava järgi. Näiteks, vastava valla noorte ühing korraldaks külaskäigu naabervalla noorte ringile viimase kutsel. Külla minev ühing teataks kutsesaamisel sellest oma liikmetele, need teataksid ühingu juhatajatele oma soovidest osavõtmise suhtes ning määratud päeval koguneksid osa võtta soovijad kokku ja läheksid või sõidaksid naabervalla noorteringi tegevuse kohta. Noorte ring, kes külalisi on kutsunud, teeks omalt poolt vastavaid ettevalmistusteid, koostades külaliste vastuvõtmise kava, milles võiks aset leida lühike tervitusekõne ja mõned ühised laulud; samuti koostaks ka ühise töökava, sest see külaskäik ei või kujuneda tavaliseks jutuajamiseks, vaid temal peab olema kindel hariduslik ja kasvatuslik eesmärk. Sel asjaolul väärib selle töökava koostamine erilist tähelepanu. See töökava peaks sisaldama eeskätt külalisi kutsuma noorte ringi tegevusega tutvunemise, nagu rahvamaja, raamatukogu, lugemistoa tegevusega tutvunemine, noorte töödega tutvunemine, mille soodsamaks võimaldamiseks oleks soovitatav korraldada vastav tööde näitus, noorte ringi põllumajandusliku klubi või osakonna katsepõllulapikeste või teiste ettevõtete tundmaõppimine, kusjuures iga ala tutvunemisel antaks ka vastavaid seletusi. Töökavva võiks võtta ka mõne lühema kõne sellele järgneva mõttevahetusega ning õppekäigu mõnda üldkasulikku asutusse, nagu põllumajanduslik õppeasutus, katsetalu, ühistegeline asutus. Et hoida ja kasvatada ühistunnet noorte keskel ja luua tööks soodsat meeleolu, kõlaksid vahetvahel noorte ühised laulud.

Sellised külaskäigud aitaksid noortele tunduvalt kaasa teadmiste omandamisele ja elu tundmaõppimisele. Neil külaskäikudel näeksid noored, mis naabervalla noored on suutnud teostada hariduse- ja kasvatuses alal püsiva tööga, ning saaksid neilt ka palju õppida ja heaks eeskujuks võtta. Sageli avaldatakse küll, et lähemas ümbruskonnas ei olevat mida õppida ja eeskujuks võtta. Peab aga tähendama, et see on ekslik seisukoht. Ümbruskonna elust ja naabervalla noorte tegevusest on võimalik palju õppida, vaja on ainult seda elu tähele panna ja teiste

noorte tegevust üksikasjalikumalt jälgida. Sellised külaskäigud võimaldaksid kõike seda, seejuures need külaskäigud arendaksid ja kasvataksid noorte tahtejõudu, iseseisvust ja ettevõtlikkust, organiseerimisvõimet ja tähelepanu. Lõpuks, need külaskäigud oleksid noortele ühtlasi ka mõistlikuks meelelahutuseks ja heaks ajaviiteks. Need külaskäigud vastavad seega ka sellele enesearendamistöõ põhimõttele, mis ütleb, et see töö olgu huvitav ja loogu soodne meeleolu edaspidiseks tööks ning haaraku noorte vaimuilmaga ja tõstku noorte vaimlisi huve.

A. Kurvits.

Kevade tulekul.

Avasin akna. Mis põhjatu valgus ja sina,
õrn kevadelevus imelik täitis mu toa!
Hellusin, igatsevrahatuks muutusin mina...
Õue! Et käia all päikesekiirte kuldjoa!
Metsa! Veel paljas ta... Paiguti valeneb lumel,
Aga maa ehtind ju sinise lillega end.
Kollaseurvases sarapuuvõsas pruuntumes
väraseil liblikail mänglev ja libisev lend.
Lagemaa metsas on veestikuks lainetund laiaks,
siniseks, siniseks! Metslinde, veelinde liik
saalib seal, vaikuse äratas hõiskamiskajaks
tänu, et jälle on saabunud Kevade riik...

Arkasin. Tuppa mul lainetub tumehall valgus:
hommiku tusase, tormise tõi mulle öö!
Näib nagu muinasjutt eilne õrn kevade algus...
Hullunult lendlemas taeva all pilvi must vöö,
vinguvad viiled seal laulmas. Siis lumi ja rahe
mühiseb maha... Kas oli siis uni vaid see,
eile et helendas päikese naeratus mahe,
kevadmeloodia kõlas peal sinise vee?
Ei uni, muinasjutt! Kevad veel tuleb, jääb meile,
ülени lillis, peas päikese valgus ja kuld;
tigateda tormi ta võidab ja naerab kui eile,
õhk saab täis lõhnu ja sina ja uut elutula.

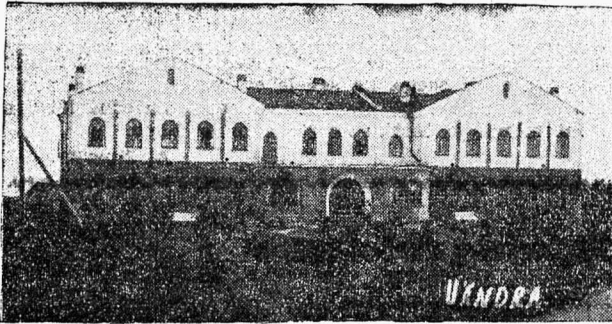
O. Särel,

Majandusgümnaasiumid on maalaste keskkoolid.

Tänavu tekkis Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumil kavatsus teostada meie keskkoolide alal suuremat muudatust, millega kõik maal ja väikelinnades asuvad keskkoolid ning muist suuremate linnade keskkoolide harusid oleks suletud ja nende asemele kolmeklassilised reaalkoolid asutatud, mille lõpetajad enam teistesse keskkoolidesse edasi õppima poleks pääsenud, sellega küpsusetunnistusest oleks ilma pidanud jääma ega poleks saanud kõrgematesse õppeasutustesse ja ülikooli astuda.

Selle kava mõistsid kõik meie juhtivad haridustegelased — peale mõne kitsarinnalise linnalase — täiesti hukka. Maarahva huvides vaidles kavatsetud muudatuse vastu ka Põllutöökoda, esitades valitsusele pikema märgukirja, millest alamal avaldame selle osa, kus Põllutöökoda avaldab oma arvamist meie maa-keskkoolide ja eriti majandusgümnaasiumide kohta, mida ka meie õppehülmilisel maanoorsool tuleb tõsiselt tähele panna.

„Iseloomulik on Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi kavale see, kuidas maalt ja väikelinnadest pärit olevate lastega keskkoolidesse pääsemise suhtes ümber

Vändra
Majandusgümnaasiumi peahoone.

käiakse: neid tahetakse erilise rõhuga ainult reaalkoolidesse juhtida, kust tegelikult mitte gümnaasiumi ning sellega ka ülikooli ei pääse, sest kõik maal ja väikelinnades asuvad gümnaasiumid kavatakse sulgeda ning reaalkoolid nende asemele ellu kutsuda. Ainult jõukamad vanemad saaksid oma lastele ülikooli pääsemise tee sel viisil lahti hoida, et nad kaugemale linna gümnaasiumi saadavad, kuna kehvamate maaelanikkude lapsed hoolimata andekusest peaksid andevaeste reaalkooliga leppima.

Maarahva seisukohalt on just säärase olukorra loomine vastuvõtmatu ja lubamatu meie demokraatlikus riigis, kus maalapsed haridusekäigus poolelt teelt umbkotti juhatakse, kuna suuremate linnade lapsi paremate hariduseallikate kättesaadavamaks tegemisega kogu rahva arvel soodustatakse. Lubamatu on meie põllumajanduslikus riigis ka see, kui riigivõimuga kunstlikult sunnitakse maalapsi juba noorelt maalt ja perekonna kasvatava mõju alt lahkuma ning täieliku keskkooli hariduse saamiseks linnas elades linnastuma, et siis juba täislinnasena ülikooli astuda ja oma talupoja kodust ning maast võõrdunud haritlasena kord rahva käekäiku juhtiva intelligentsi hulka kuuluda. Meie linnad ei jõua kõiki linnastunud haritlasi üleväl pida, maale nad ei kõlba ja tunnevad endid seal ümbrusega vastoludes seisvat, misparast neist paljud rahvale koormaks muutuva töötü intelligentsi kihti suurendavad, mis on riiklikult soovimatu ja hädaohtlik nähe.

Põllutöökoda tunnustab kõige õnnetumaks selle osa Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi kavast, mis ette näeb ka maal ja väikelinnades asuvate majandusgümnaasiumide sulgemise ja kolmeklassiliste reaalkoolidega asetamise. Majandusgümnaasiumi tüüp on kujundatud just meie maalapse, alevi ja väikelinna noorsoo keskhariduse nõuete kohaselt: ta annab üldhariduslikkudes ainetes küllaldase põhihariduse ülikooli astumiseks, kuid ei tee ülikoolis edasiõppimist mitte mõõdapääsematuks, nagu humanitaargümnaasium. Vaid majandusgümnaasium loob ka oma kasvandiku elusse astumiseks rohkem eeldusi, kui ükski teine keskkooli tüüp: keelte, matemaatika ja loodusteaduste kõrval antakse majandusgümnaasiumis õpilastele ülevaade rahvamajanduse mõistetest, algõpetust põllumajanduses ja niihästi teoreetilist kui ka tegelikku õpetust aianduses, käsitöös poeg- ja tütarlastele lahus ning viimastele ka kodumajanduses. Majandusgümnaasiumi elulähedus ja praktiline külg võimaldab oma lõpetajale kergemini elusseastumise ja ülespidamise leidmise, millele ära hoitakse töötü intelligentsi juurekasv nende koolide kaudu. Majandusgümnaasium on kool, mis asub üldharidusliku keskkooli ja kutsekooli vahepeal, olles vaba esimese puudustest ja omades osa teise väärtusi, misparast see koolitüüp töötægija maarahva poolt eriti hinnatav ja selle kaotamisele ei suudetaks kunagi nõustuda.“

Jäneda Põllutöökeskkooli õpetajad ja õpilased. × Koolijuhataja Dr. agr. A. Miljan.

Jäneda põllutöökeskkool 15-aastane.

Eestikeelse põllutöökooli ellukutsumise mõte on 73 a. vana. See mõte tekkis noil päevil, mil Eesti rahvas pühtises 50-aastase vabaduse mälestuse päeva. Sellel juubelipäeval pandi alusmüür, millele asuti ehitama tugevat Eestit. Aastad möödusid, kavatsesid mõtet ei saadud teostada toleaegete ülemvõimude ägedal vastuseismisel. Rasked olid põllutöökoolide saamise eelpäevad, kerge ei olnud põllutöökoolide olukord ka nende tegevuse algupäevil ja isegi praegu vaadatakse vahest viltu nende olemasolule. Sellest kõigest hoolimata läheb põllutöökoolide arenemine kindlal sammul edasi ja maanoored, nii talupoja tütreid kui ka pojad on kaotanud Eesti rahva ja Eesti põllumehe ideoloogiast. Aeg on kätte jõudnud, kus meie kõrgemad piüded ja paleused peavad väljendust leidma ühise Eesti rahva häälena.

22. aprillil 1918. a. valiti Tallinnas Eestimaa Põllumeeste Keskseitsi poolt kooli põhikirja väljatöötamise komisjon, kuhu kuulusid peale praeguse riigivanema K. P ä t s i kahcksa tegelast, mis ongi õieti kooli asutamise päev. Kooli nimeks võeti Põhja-Eesti Põllutöökeskkool, kuna hiljem 10 a. juubeli puhul 1928. a. ta ümber nimetati J ä n e d a Põllutöökeskkooliks. Käesoleval aastal pühtises kool kitsas ringis koos lastevanematega ja kutsutud külalistega oma 15 a. juubelit ja vaatas tagasi tehtud tööle ning seati üles uued tähised tulevikuks.

Jäneda Põllutöökeskkooli tegevust on juhitud täielikult kodumaa põllumajanduse üldhuvides. Jäneda õpilasperet on kasvatatud töömeesteks, et noored võiksid elus nendele pandud raskusi ja kohustusi kanda.

Käesoleva aasta 13. lennuga on Jäneda põllutöökeskkooli lõpetanud 290 kasvandikku, kuna koolist läbi käinute arv on üle 400.

Kooli lõpetajaid on maakondade järele: Harjumaalt 90 õp. — 31,1%, Virumaalt 78 õp. — 26,9%, Läänemaalt 18 õp. — 6,2%, Järvamaalt 43 õpil. — 14,8%, Tartumaalt 24 õpil. — 8,3%, Võrumaalt 5 õpil. — 1,7%, Viljandimaalt 6 õpil. — 2,1%, Pärnumaalt 14 õpil. — 4,8%, Saaremaalt 9 õpil. — 3,1% ja Valgamaalt 3 õpil. — 1,0%.

Peale selle on kooli kolm eksternina lõpetanud, kuna kahel, kellele on võimaldatud põllutööministri poolt kooli lõpetada, on eksamid pooleli.

Varematal aegadel on kooli lõpetajaid asunud rohkelt arvul riigi- ja omavalitsuste teenistuses. Nii leiame Jäneda kooli lõpetajaid põllutööministeeriumi, põllutöökoja, eritõuseltside, karjakontrollühisuste, piimaühisuste juures teenistuses. Osa on edasi õppinud ja õppimas Saksamaal, Soomes ja Tartu ülikoolis. Suurem osa õpilasi, eriti viimastest lendudest, on asunud maale põllumehe kutsealale, kus on võitnud ümbruskonna lugupidamise. Siin leiame õpilasi põllumeeste seltside, masinatarvitajate ühisuste, turbaühisuste, piimaühisuste juhatuse liikmetena ehk lihtliikmetena tegutsemas. Kooli lõpetajad on elus läbilõõnud ja meie kodumaa põllumajanduse arenemisele rohkesti kaasabi pakkunud.

Koolis töötavad alaliste õppejõududena 8 õpetajat, 3 tunniandjat, 3 oskuseõpetajat. Koolijuhataja dr. agr. A. Miljani käes on eritaimekasvatuse, abijuhataja keeleteadlane O. Parmas on keelte õpetaja, agr. R. Halliksberg põllumajapidamise korrasõpetaja, agr. A. Hütsi — loomakasvatuse, agr. A. Koljo — pollutöö ja maaparanduse, aianduse eriteadlane A. Lõo — aianduse, mag. chem. Im. Root — keemia ja matemaatika, loomaarst H. Ruubel — koduloomade tervishoiu ja piimanduse, dr. med. E. Valther — tervishoiu ja esimese abi, leitn. A. Kolk — riigikaitse õpetaja. Rauda, naha ja nõõritööd õpetab K. Uulman, puutööd P. Aksim, kuna tegelikkude aiatööde juhatamisel on abiks aednik K. Kraav.

Kool töötab korralikult. Sisseastujate arv on alati suurem olnud, kui vastu on saadud võtta. Viimasel ajal on suurt rõhku pandud teoreetiliste teadmiste kõrval ka praktilistele oskustele. Kool on esinenud õpilaste töödega Järva-Viru- ja Tallinna põllutöönäitustel, kus on õpilaste käsitöid hinnatud I, II ja III auhindadega.

Jäneda Põllutöökeskkool on ümbruskonnaga heanaaberlikus vahekorras, on teostatud agronoomilist abiandmist õpetajate ja õpilaste poolt. Osavõtmine on kõnekoosolekutel ja kursustel olnud alati elav ja mõttevahetused asjalikud. Vabal ajal peale koolitöö tegutsevad õpilased mitmesugustes õpperingides ja toimkondades.

Ajad on muutuvad, nõutakse pingutusi, otsitakse teid eluraskuste kõrvaldamiseks. Tahaks uskuda ja loota, et meid nendest eluraskustest välja viib üks-teisest õige arusaamine, üksteise töö hindamine ja loov töö. A. M.

Noorte lennuaeg läheneb.

Õige eesmärk ja kindel suun.

Kevade on käes. Varsti jõuab koolitöö lõpule. Algkoolide kõrgemate klasside kasvandikud lahkuvad oma senistest koolidest lõplikult. Koolid saavad oma järjekordseid lendusid elusse.

Meeleolurikkaks toiminguks on muutunud lennu lahkumine koolist. Siin tuletatakse meelde möödunud aastate pikuse töö käiku ja tulemusi ning jagatakse viimaseid heasoovlikka näpunäiteid edaspidiseks eluks. Paha andestatakse, maetakse maha, aga heale rajatakse palju õilsaid lootusi. Sõnad ja sünnitus räägivad selle poolt, et lahkujat noore inimese elus sünnib midagi arukordset, ennealetamatut: see on jumalagajätt mööda jõudnud lapsepõlvega, selle armsa ajajärguga inimese elus,

„kus mul õnnes õitsesivad
lapsepõlve lilleraad.“

Kuigi terve kooliaeg on olnud ettevalmistuseks nooreinimesena omakäpeal elusse astumiseks, siis tunduvad esimesed iseseisvad sammud noorele ometi ohtlikkudena, õudsetena. Kogenematu pole usku enesesse ja

paha kartes tahaks nagu veel senist elukäiku õpetajate juhtimisel jätkata. Kuid tuleb alluda paratamatusele. Lennu väljasaatmine on koolile rõõmsaks pidupäevaks, mis tege-likult kujuneb ikkagi õige pisaraterikkaks, ja lahkumine on seda raskem, mida armsam oli kool.

Algkool saadab meie noored kodanikud elusse. Suuremale osale maanoortest jääbki algkool esimeseks ja viimaseks õppeastu- seks ning neil tuleb algkoolis omandatud teadmiste ja oskustega elulõpuni leppida, neid võimaluse korral ainult omal käel täiendada. On väga oluline, et neil juba algkoolist lahkudes oleks elusse kaasa võtta elav eneseharimise tung, kuna lapsepõlves saadud kooliharidus üksi eluülesan- nete lahendamiseks kaugeltki veel ei küüni. Maanoorte liikumine omalt poolt tahab abiks olla edasipüüdjatele noortele silmaringi laiendamisel ja elus vajalikkude kogemustega rikastumisel. Sellepärast — alg- koolidest välja lennanud noored — sõudke

ühises parves maanoorte ringidesse, klubidesse, osakondadesse, seal ootab teid töö, seal saate tihti jälle kokku, seal õpite lähemalt tundma, mida elus vajate.

*

On küllaltki neid alghoolide lõpetajaid, keda vanemad veel täiendusekooli suudaks saata. Peasi, kui noored seda ka ise oskaks soovida. Täiendusekool on Eestis alles uus kool ja sellepärast ei ole paljudel vanematel sellest õiget ettekujutust, hulgal pole selle nimegi veel kuulnud, ei te: ka, kus täiendusekoolid asuvad, ega oska enesetele ettekujutada, mis nad pakuvad. Ometi on täiendusekool meie maanoorte elumõnede ja vajaduste kohaselt kujundatud ning sellepärast tulusam, kui ükski teine kool. Ka ei ole maataiendusekoolid enam liiga haruldased, kuigi neid on veel vähe. Tütarlaste jaoks on neid rohkem asutatud kui poistele. Kuid ei puudu ka segakoolidki. Täieliku ka-vaga täiendusekool töötab kahe klassiga, on kaheaastase kursusega. On ka neid, kus ainult üks aasta töötatakse ja pool kursust läbi võetakse, mis ka omaette terviku moodustab. Eestis on 60 täiendusekooli ümber, nendest 40 maakooli tüüpi ja asuvad maal. Nendest võetakse 14 kooli ka poissa vastu, kuna teistes õpivad ainult tütarlapsed. Enamasti on meie täiendusekoolid üheaastase kursusega, kuid leidub ka kaheaastaseid. Suurematest ja nimekamatest täiendusekoolidest maal võiks siin meelde tuletada järgmisi: Virumaal Lügana u täiendusekool kaheaastase kursusega poistele ja tüdrukutele, Järvamaal Järva-Jaani kaheaastane täiendusekool tütarlastele, Tartumaal Puhja üheaastane täiendusekool poeg- ja tütarlastele, Tartu-Vaiga piiril Pika-silla kaheaastane täiendusekool tütarlastele, Viljandimaal Põltsamaa kaheaastane täiendusekool tütarlastele, Pärnumaal Saarde ja Halliste (Abjas) kaheaastased täiendusekoolid tütarlastele, Harjumaal Kohila üheaastane täiendusekool poeg- ja tütarlastele, Läänemaal mitmed koolid Hiiumaa osas, Saaremaal Lüm-ma-da üheaastane täiendusekool poeg- ja tütarlastele ning õige mitmed muudki vähema õpilaste arvuga.

Täiendusekooli astumiseks on paras aeg kohe pärast algkooli lõpetamist ning õpilaste paras vanadus 14—16 aastani. Täiendusekoolis on õpetus üldhariduslik ja kutse-line; esimesele kulutatakse kolmandik ja teisele kaks kolmandikku õppeajast. Üldhariduses püütakse algkooli haridust kinnitada ja õpetatakse seda täiendama eneseharimise teel, kuna kutsehariduse alal õpetatakse käsitöö, kodumajandust ja põllu- ning aiatöö lihtsamaid võtteid õieti toimetama. Maa täiendusekooli ülesandeks on oma kaheaastase kursuse lõpetajale anda küllaldast maatöölise ettevalmistust. Peale selle on maa täiendusekool kõige paremaks ettevalmistusekooliks põllumajanduslikule, kodumajanduslikule, kui ka tööstuslikule kutsekoolile.

*

Suureulatuslikumat ettevalmistust tegelikule elule pakuvad kutsekoolid. Neid on meil juba rohkem kui õige mitmekesiseid; ühed neist on tütarlaste, teised poisslaste jaoks, kuna segakoolidena esinevad ainult paar erandit. Hariduse- ja Sotsiaalmi-nisteeriumile allub neljakümne kutsekooli ümber, põllutöömisteeriumile umbes sama arv. Eesti nimetatud ministeeriumi koostisest on paljudki väga kohased ka maalas-tele edasiõppimiseks, kuna teise koolid ongi

ainult põllumajanduslikkude kutsete jaoks.

Suurem hulk kutsekooli on säärased, kuhu mitte otseelt algkoolist tulnud noori vastu ei võeta — on töö õppimiseks veel liiga noored ja nõrgad ning vähe kogeenud. Vaid kutsekooli astujad peavad harilikult vähemalt 16 aastat vanad olema. Alghooli lõpetajail jääb nõnda parajasti aega enne täiendusekooli läbi teha, siis ka kodus töötgemist omal käel harjutada ning pärast kutsekooli astuda.

Poeglastel on võimalik eeskätt kahe kutsekoolide peatüüpi vahel valida: kas minna põllutöökooli, või tööstuskooli. Põllutöökoolis õpitakse põllumehe ametit, kuna meie kahest põllutöökoolist — Jänedalt ja Olustverest — ka veel ülikooli edasi pääseb põllumajanduslikku haridust jätkama, kuigi väikeste lisaeksamitega. Põllutöökooli on ühe- kahe- ja kolmeaastase kursusega, nõnda et valik on suur. Tööstusekoolides õpitakse käsitöö ehk tööstustevõtte meistriks; selle juures on rida säärased tööstuskooli, kus eeskätt põllumajanduslikka riistu ja masinaid ehitama õpitakse.

Tütarlaste kutsekooli on ka kahte tüüpi: põllutöömisteeriumile alluvad ja asuvad maal kodumajandusekoolid ühe- ehk kaheaastase kursusega, mis on töölikud perenaistekoolid. Linnades asuvad hariduseministeeriumi naiskutsekoolid, kus õpitakse kas naiskäsitöömeistriks või jalle majapidamise alal naiskokaks. Naiskutsekoolid on enamasti kolmeaastase kursusega, ainult erandina on mõni ühe- või kaheaastane haru.

Erilaadilisi kutsekooli, nagu kaubanduse, aianduse, piimanduse, karjatallajate, sooparanduse, kunsttööstuse, muusika ja mitmed muud erikoolid, ei hakka siin lähemalt loetlemagi, kuna neid vähe on.

Iseäralikku tähelepanu vääriavad veel mõned hariduseministeeriumi kutsealadilised koolid mitmel põhjusel: nad asuvad osalt maal, neisse võetakse õpilasi vastu otse algkoolidest, nad annavad õiguse õppimise jätkamiseks ülikoolis. Need on majandusegümnaasiumid Türi ja Värdras ning kesktehnikum Tallinnas Koplis. Majandusegümnaasiumid on ühiskoolid poeg- ja tütarlastele viieaastase õppeaiguga, kelle kolmes viimases klassis õpetatakse algmõis-teid majanduse ja põllumajanduse teal-õpetust ning teoreetiliselt ja praktiliselt aiatööd, kuna poeg- ja tütarlaste käsitöö õpetus on kõigis klassides. Põllumajanduse ja aianduse õpetust muudes gümnaasiumides ei ole, samuti ka mitte poeglaste käsitööd.

Tallinna kesktehnikum on viie õppeaastaga keskkool nelja haruga: elektro-tehnika, ehitustehnika, masinaehitus ja maamöödu-kultuurtehnik harud. Kaks esimest aastat õpitakse üldained, kolm viimast pühendatakse eriainetele. Õpilasteks võetakse ainult poisse. Maamöödu-kultuurtehnik osakond on ainuke sellelaadiline kool Eestis ja seal õpivad pea eranditult maapõisi, kuna muudes osakondades ka linnalasi leidub. Kesktehnikumi lõpetajad on tehnikud — inseneride abid nii tööde täidesaatmise kui ka juhtimise alal.

Nõnda näeme, et alghoolide lõpetajail avaneb avar võimalus edasiõppimiseks mitmesugustes vähema ja pikema õppeajaga kutsealadilistes ja kutsekoolides, kus õpetatakse tulusaid ameteid, mille pidajail meie rahva hulgas kunagi ei tule puudu tööst ega leivast. Kutsekoolide lõpetajad muutuvad tulusateks seltskonnaliikmeiks, kuna näiteks

põllumehe kutses ka haridusega inimesel ei ole kunagi tööpuudus mieldav.

Selle vastandina aga kuuleme küll iga päev nõندانbuetatud „tööta haritlaste“ arvu kasvamisest, kelleks muutuvad paljud üldharidusega keskkoolide lõpetajad. Neisse keskkoolidesse on meie algkoolide lõpetajad aastate jooksul pimesi tormanud ja oma elu

õnnetuks muutnud, kuna keskkool ei õpeta ühtki ametit, millega ülespidamist võiks teha, ja ülikooli edasiminek ei ole paljudelgi võimalik. Pealegi ei leia ka kõik ülikooli lõpetajad enam teenistust.

Sellepärast koolinoored maal, kui nüüd lendu tõusete, siis võtke äge eesmärk ja pidage suuna!
Papi.

Õunapuude õitsedes.

Õunapuud mu aias uues
nagu neiu pulmakuues:
sirgetüvelised, uhked!
Väiksegi mul juba puhked, —
tahad roosaid õisi kanda,
punapõski-õunu anda? ...

„Ous nii ime noorukesi
käharpäiseid neakesi
näha tünä õiechtis?
Igivana pärna lehtis
õisi mesilõhnalisi,
sumisemas küllalisi.“

Aulik kastan aia serval
siidand küünla küünla kõrval
kevad-taeva selgust kiites,
noorusvõevi veelkord viites ...
Ega ole tõesti ime,
meie et nii ilutseme ...“

Puud mu sirgetüvelised,
suure pulma pidulised!
Nooringi teist õitseb väike.
Mullegi siin kevadpäike
annab rõõmujuhme uue,
siidamele pulmakuue.

A. Oengo-Jo'ansson.

Maanoore looming.

Olen tööl! Olen kodus! Üliõnnelik, et teha võin jälle oma kodutalus, rõõmude, valude muremaal, kehalikku tööd! Kirves aiva lendab paukudes paksukrooniliste kaskede juurtele, mille elu lõpulaulu ma ise vilistan. Higi voolab mööda nagu alla, see on nii hea, nii mõnus. Enesetunne tõuseb, sest teadlik oled, et teed kasulikku tööd endale, kodule, rahvale, ühiskonnale: lood juurde uusi viljamaid, kus kasvab leiba sulle endale, jämedat, musta, kuid magusat. Kasvab leiba, millest on toitnud end rahvapõlved. See, mida teen, ei ole küüruvajunud augussilmse töötondi töö. See töö on sunnitud vabast tahtest.

Olete tunnud hinges loomisrõõmu, seda kõrget jumalikku tunnet, mis täidab hinge, kui oled loonud midagi õilsat, püsisvat. Sa lööd vimmas turja sirgu kesk tööd ja vaataid oma tööle tagasi. Olgugi see töö lihtne, ometi on see looming suure Looja mõotmatus templis.

Ometi kuuleme, et maalikunstnik veab pintsliga jooni lõuendile, teeb värviplekke, püüdes järele aimata loo-

dust, — see olevat looming! Kirjanik protokollib elu reaalseid vorme ja luulalisi kujutelmee, katsudes paigutada sõnusse ja lauseisse, väikseisse ja suurisse tähtedesse tuule kohinat, lilled lõhna, lindude laulu — ka see olevat looming!

Samas tulevad boheemlased ja ütlevad: su pea on mullast, et ainult mõtled mullast. Oled sa leivast, et ainult sellest elad! Sa ei tunne kunsti. Kuid — põllumeeski on kunstnik suure looduse mõotmatus templis. Me loome vaimlise ja kehaliku tööga selle algupärandi, mida maalib kunstnik pintsliga lõuendile, mida kirjanik püüab sule ja tindiga paberil järele aimata

Olen võlutud loomisrõõmust, sellest suurest jumalikust tundest, mis täidab rinda, kui õhtul seisatled õitseva rukkii põllu ääres. Silitades libisevad pikad rukkipead käest, need on loodud oma higiga ja vaevaga, Looja abi ja jõuga. Olen võlutud valminud viljapõldude kuld kollasest särast, mida õõtsutab õrnalt lõunatuul allpool rünkpilve sagaraid kõrgel sinivõlvil. Õitsev rukis ja viljapõldude kuld kollane sära paneb

hetketekski unustama, et ilmas on palju ülekohtu, kuidagi ei mahu siis enam hingesse see nukrus ja valu, mis ümbritseb meid, kui lahkume viivuks siit.

Ei keegi sega mind siin metsade rüppes mu teis ega toimetuisis. Olgu see sügistormide ja udude päevil, või talvel, kui tuul keerutab lund, suvelgi on rahu siin, sest mets on nii vaikne. Siit leian rahu ja kosutust, troosti ja lohutust hingele. Siia on koondatud mu terve suurmaailm. Teda otsima minna kaugelt oleks mõttetu.

Nii jutustasin teile, mu sõbrad, mis võlus mind tööle kesk tumedaid aegu, kus sadasid ohte ripub su peakohal ja tuhanded ohud ümbritsevad sind. Loomisrõõm on tugevam kui võitlusihva vabaduse eest. Loomisrõõm on täis õrna luulet, elujaatavust, sest elu jaatada on palju kergem kui eitada teda; eitamine tähendab tahta elu pidada, takistada, seisma panna. Seda aga keegi ei suuda.

Tunnen maanoorte töös loomisrõõmu ja võitluses tööd!

O. Kolk.

Poja-poeg Juhan.

Õhku täidab hele maikuu päikese-
paiste. Üksiku talu kohal ripuvad suured valkjaskollased pilvevallid. Kaugel eemal paistab sinakas metsaviir, mis on mähitud tihedalt põuauttu.

Tareesisel pingil istub vanamees Jakob ja tõmbab piipu. Aeglaselt laseb ta suuri suitsujugasid suust välja ja vaatab eemal mängivat poja-poega Juhani, kes on kibedasti ametis oma „trossi“ kallal, mille ta läveesisele mahad ladunud.

Ikka tõusevad suitsupilved üksteise järele kevadpäeva selgesse õhku, et seal siis kaduda. Vanamehel ei näi nende saatuse vastu huvi olevat, istub rahulikult pingil — laisk nagu päike lõunataevas.

Äkki näib poja-poeg Juhanil mängimisest isu täis olevat, pillub omad mänguasjad suurde naelakasti ja vinnab selle siis nõõripidi tuppa. Varsti ilmub ta aga jälle ukسلëvele ja jääb nõutult seisma. Viimaks tuleb vanaisa juurde ja küsib väriseva häälega.

„Vanaisa, kas meie täna tädi juurde ei lähegi, täna ju pühapäev. Tead, seal on palju väikseid poisse ja tüdrukuid.“

„Äh, mida's sina nüüd nende hulgas peale ka oskad hakata, need ju linna saksad seal,“ joriseb vanaisa.

Viimaks jõuab poiss nõusoleku välja nuruda ja vanaisa tõuseb aeglaselt istmelt üles.

Peale tükki teed, mille kestel Juhan vanaisast ette on jõudnud, paistab tädi väike nägus valgeks värvitud majake. Ta asub teistest suvi-majadest veidi eemal metsa servas, suurte mändide all. Suurem osa suvumajasid seisab veel tühjadena, ilma suvitajateta. Peagi

on nad kohal, kuid Juhanile ei meeldi vanade jutt ja ta lippab tähelepanemata metsa.

Korraga näeb ta eemal kuuse oksal oravat istumas, kes närib käbisid. Oravast allpool kopsib punane-kirju rähn putukaid puukoore vahelt. Kui ilus on see kõik vaadata!

Pruunid käbid ja orav, allpool punase-kirju rähn. Kõik see on ütle mata tore pilt Juhanile. Oks praksatab Juhunil jalge all ja rähn lendab minema, ka orav kaob ta silmist hüpates ühelt puult teisele.

Juhan viskab selili pehmele samblale ja jääb nii liikumata kauaks üles vahtima. Kuid ta polegi nii liikumata, ta peas hakkab tiirlema mitmesuguseid mõtteid, üks imelikum kui teine.

Imelik, kui rahulik ja hea on siin selili lamada, mõtleb Juhan. Üleval peakohal näeb ta ainult väikest, hoopis väikest sakilist ja sopilist tükikest puhast sinitaevast. Muu vaate varjavad aga suurte puude võimsad, laiad oksad. Küll on aga nad kõrged, kui ka ise nii kõrge oleks, arutab Juhan, küll võiks siis kaugele näha. Võiks näha kõike, mis ümbruses sünnib. Vaadates kõrvale ei näe ta kusagilt poolt valgust, ikka puud ja ei muud midagi. Ja kuidas nad kohisevad tumedalt ja suursuguselt, nii et veidi hirm hakkab. Sealjuures liigutavad nad airult vähekesi oksid, kuid tuule puhul tõstavad nii võimsat kohinat, et see koguni kuulda on. Ikka laulavad nad oma lõputut laulu. See on salapärane kohin — metsa laul.

Miks ei raiuta metsa kevadel? Küllap vist sellepärast, et ta on siis lõp-

mata ilus. Küllap vist need võõradki tulevad sinna suvemajadesse meie laane ilu vaatama. Ah, kahju, kahju on nüüd kõigist puist, mida näinud kodus maharaiutuina. Juhan lubab endale mitte kunagi enam lõigata keppe ja neid koorida. Nad kõik ju kasvavad siin. Kui keegi tuleks ja hakkaks Juhaniit koorima ja ta oleks jalgadega kui juurtega kinni ja ei saaks põgeneda. Jube tunne jookseb tal üle selja.

Äkki tunneb ta käevarrel kibedat valu. Hüppab püsti, hakkab hõõruma valusat kohta, kuid sinna jääb järele punane vinn. Tunneb, et midagi sibab särgi all. Saab selle viimaks kätte — sipelgas. Mõtleb teda küll esimesel silmapilgul tappa, kuid paneb ta siiski kasteheina kõrrele, et näha, kas ta ka seda hammustab. Kuid siin on veel palju sipelgaid; miks liiguvad nad ringkäigus edasi-tagasi. Ta istub ma-

ha ja hakkab siblima rohekõrtes ja leiab seal veel palju väikseid putukaid. Kaevab puuksaga väikese ilusa ümmarguse vao üle mulla konaruste sipelgale teeks. Tee läbibast suuri kõrgendikke, langeb järsku üle vallide, läbibast tasandikke ja teeb terve ringi.

Imelik, kuis polnud ta seda varem näinud, varem tähele pannud. Sai aeldud mööda metsi, kareldud üle põõsaste ja seda kõik järele mõtlemata.

Juhan näeb väikese kähara kuuse otsas lindu veidralt sirtumas. Kohe kuuleb ta ka poegade piuksumist. Vana vist toob süüa? Neil on siin kodu ja Juhan ei taha neid segada, ta läheb kohe eemale. Kui ilus kodu on neil siin metsatihnikus!

Kuuldub vanaisa hüüd, kes teatab, et peab minema koju. Aeglaselt samnub Juhan väsinult vanaisa järele kojupoole.

Exo. Eldo.

Suvimäng.

*Päikesest punetuv pilvedevanik
magunapeenrana kõrguste kaldal.
Kasteveest nõretuv rohelinevanik
väljade õlgadel seista ei malda:*

*Libiseb paiguti õitsevalt aasalt,
paljastes nurmede nägusaid vorme,
tuksuvad mis nüüd nii värskest ja rõõselt
pärast nii meeletuid anastustorme.*

*Päikesest nõrkema joobugu õied, —
armumäng suvega lühike antud.
Sügisesadude tigidad nõiad
peagi on luurajaiks suvele pandud.*

*Saabund kord ometi leebemad iiled
elavaks hingama tardunud pinda;
vallatult põiklevad puhangukiilid
paitama suviseis kuminais rinda.*

*Saagu nüüd päevad ja öodki täis suma,
sirkude sirinat arvutat moodi.
Heitugu õhtute väsinud kuma
vahuna-pehmesse aovalge voodi.*

Priidu Tamm.

Ummikusse jooksnud noorsugu.

Gustav Suitsu ja „Noor-Eesti“ eluvõõrast noorsoo ideolooglast.

Kui kuuldakse selliseid sõnu, nagu siin pealkirjas, siis seniste kogemuste põhjal arvatakse, et jutt on vististi praegusest noorpõlvest, sest niikaua kui inimesed on elanud, on ikka kuulnud, et just nendeaegne noorsugu olevat kõige rohkem käest ära. Siin pole aga siiski juttu praegusest noorpõlvest. Katsume siin pilku heita paar aastakümnet tagasi tegevusväljal tormelnuud ja hõiselnud noorsoole, millest nüüd ajaline vahemaad võimaldab saada enam-vähem selgunud pildi.

Siinkirjeldatava noorsooga mitte üksi ei

oldud rahul, vaid see ka ise ei olnud enesega rahul. Selleaegse mõtteilma vaimud on kadumas, kuid võib olla mitte kõikjal. Praeguse, uuesuunalise noorsoo pealetungi ees peab see noorsugu tunnistama küll enese allajääki. Käesolevad read on kirjutatud põhimõttel: ajaloost tuleb õppida.

Nähe, mille siin kõne alla võtame, oli vaimustatud noorte poolt algatatud ja sama vaimustatud noorte poolt heaks kiidetud „Noor-Eesti“ ja selle nime ümber tekkinud

omalaadse mõtteilma liikumine. Esmajoones avaldus see kirjanduses. Kirjandus tänapäeval on sellest õhustikust juba pea täiesti vaba, kuid noorsoo kui ka üldise mõtteilma seisukohalt tundub tihti veel nüüdki nende aegade haulõhnu. Asi on seda imelikum, et just noorsoo elujõule need lõhnad on kahjulikud olnud, kuna kirjandusele, kui omadete nähtele Noor-Eesti kunstilised värskendavad puhanguuled kasulikud või otse hädavaajalised olid. Kui Noor-Eesti mõju oleks piirunud ainult kirjandusega, siis me sellest siinkohal, võib olla, ei räägiks. Siin peame aga lahutama ühele poole kunsti ja teisele poole mõtteilma ja maailmavaate. Nagu juba öeldud, kunstiliselt oli tolled liikumised kasulik, värskendav mõju, kuid et sellega ühes arendatav väär, nõrgestav, ummikuse vii maailmavaade tuhendeid teid pidi tolleaegsesse noorsoosse levis ja jäljed selle hinge ning väljakujunemisse jättis, mida siis ei osatud ette näha. Sellest ei hoolitud. Need jäljed on tänapäevani end tublisti tunda annud, nagu mingid haavad, kust kaudu arenev noorsoo organism palju verd kaotas. Kui me sellisest nähtest tänapäeval tahame hoiduda, peame küll kõige pealt enestele aru andma, milles see vaim ja selle kahjulikkus avaldus.

Selle mõistmisele jõuame vajalise samumu lähemale, kui peatume ühe asjaosalise, nimelt Gustav Suitsu juures pikemalt.

Gustav Suits oli „Noor-Eesti“ liikumise algataja ja ideoloogiline juht. 1905. aastal ilmus temalt raamat „Elu tuli“ tulvil noorsoo hümnidest, mille noorsugu vaimustusega vastu võttis. „Elu tuli“ oli vahtumast noorusvaimustusest, isamaa-armastusest, puhtast rõõmusest, tegevusihast ja hoiusetest küllastatud, innustav, julgustav raamat. Nii kiis too noor juht hõisates ees ja noored tormasid talle järele.

„Noor olla on kevadest rinnas sees kanda ja kevade kohinat kuulda!“

Nõnda lauldi koos. Või nõnda:

„Tormi ees murduvad tammepuud, kindlad on mehed aatele truud.“

Sellisel vaimustatud noored oleksid läinud kaasa kõljal, sest see vaimustus pidi tulema puhtast südamest. Niiviisi vaimustatakse minema mehi lahingusse, niiviisi tehakse raskused ületatavaks, talutavaks. Nende hõisete ja laulude ja sellise meeleolu ümber koondunud noored moodustasid vaimse terviku, nii et juht võis juba paatoslikult küsida:

„Kas nüüd, või ei ialgi — noored!“

Kuid: kuhu, miks, milleks? Need küsimused jäid küsimata ja juht ei teadnud seda nähtavasti isegi mitte. Siit algabki pööre. Noorte vilgi oli vaimustatud, lihaksed, meeled pinguli, põlemas ideid ja tegevusihast — kuid see oli kõik sõnastamatu, kujutu. Tegevust ei annud neile kätte keegi. Hümnid, laulud jooksid maha. Selline oli „Noor-Eesti“ nimega seotava väärmaailmavaate kujunemise algus. Ja selle edaspidine arenemine haaris need nagu mingelt kasutuist tuledest pimestatud noored oma hooldamisele — ja mis neist sai? See noor-eesililik vaim seadis eeskujuks kõiksugu boheemlust, hulkurlikkust, aga mitte kunagi tööd, vastustustunnet ja tegelikkust. Tööinimesed olid neile

kui mingid madalad, põlatavad paariad, keda kasutati vast niipalju, et nende nimedega üksteist söimata. Noorte maailmaks seati kabinett ja salong. Teoste kangelasid olid romantitsevad, sentimentaalitsevad tuult täis paberkotid, kelle eluülesandeks oli nautida, armatseada, praalida, riietuda viimase moe järele, lakkida küüsi ja igapäev korralikult ajada habet. Peale muu kuulus nende ülesandesse ehk ka veel senise Eesti mõnitamine, püüd siinsest „kitsusest“ ja „välksusest“ suured ilma — Pariisi. Ja nende kangelaste elu lõppes osalt traagiliselt või jäi ilma mingi lahenduseta. Ei mõista ettekujutada, mida võis tol korral tunda ja mõelda see hümnidega ülesvaimustatud noorsugu. Aga selgemaks sellegi mõistmine saab, kui sinna lisada mõni iseloomulik kukerpall samast vaimust.

Oli läinud vaevalt 6–7 aastat ajast, millal ilmus „Elu tuli“. Võime müüdiugi arvata, et need aastad ei tarvitsenud kuldseid olla, sest selliseid aegu on ju niivõrd vähe, et nüüdne noorsugu ei ehitagi omi lootusi nende saabumise võimalusele, vaid tahab olla ka raskete aegade võitja. Sellepärast ei suuda me ka õigustada seda, mis tol korral sündis. Tuli Gustav Suits ja laulis jälle. Aga nähke, millised olid nüüd ta laulud:

„Oudne kui needmine ajalugu, maha tallatud jõetu sugu. Kõverad, küürakad vaevakased juurtega, juurdeta mädasoo mülkas. See on Eesti.

Sois kas neis valmivad viljade voosid? Noorelt ju närtsivad põskede roosid, roostetab tegude haljas teras. Rängalt rabavad hallaöö piitsad.

Oleme Eestis. Hundipajud, pedajapalud... Teist viisi mühavad tammesalud, teistviisi viinapuulehestikus lõuna taeva all kostavad laulud.

Eestis saab häälletult roosteude märga. Ei siin haljast loorberipärga vajuta keegi lauliku pähe. Saatusest troostitum sündida laulukus Eestis.“

Selleni oli Gustav Suits välja jõudnud 1912. aastaks, kui ilmus ta „Tuulemaa“. See oli soolauugaste meeleolu raamat. Kujutleme noori lugemas seda raamatut! Nende eneste aetuled, optimisim, isamaa-armastust täis olnud juht!... Kindlad on mehed aatele truud! — Ja nüüd:

„Uneks ka õõ pole hea kodumaal siin.“

Mõni aasta varem hüüdis see juht veel: kas nüüd või ei ialgi, noored! Vastus on siis sellele: ei ialgi... Päästke, mis päästa võib! Kuulake, mis hädaldab juht:

„Peaks ära siit viima Teid, neiu, nagu tuisus peitev muhviga, sinna kus Capri ja Garda...“ Kostub hüüdeid: Aidake mind! Põgeneda, pageda...

Me loeme seda praegu ja oleme vihased, imeliselt nukralt vihased. Aga mis oskas teha või üelda tolleaegne sentimentalist, romantikast, ülespuhutud aadete mürgijoojast nõrgestatud noorsugu? — Ah, siis see oli nende laul! Võis see noorsugu mõelda, et ehk vast Gustav Suits oli

alles nüüd esmakordselt astunud elu keskele, millest tal senini oli vaid luuleline ettekujutus?

Me ei tea, mis see noorsugu mõtles, küll aga nägime, kuhu ta jõudis.

Täieliselt unnikusse.

Jäädi rippuma mingisse ähmasesse kahe ilma vahepaika ega osatud liigutada kätt ega jalga. Nende nooruse õilsaimad tuled olid põlema lõõstunud, hümnid suhu helisema pandud, — aga siis paisati kõik poriga segi. Nad olid nagu valmistanud oma nooruseaja helisevaid ja värvikirevaid mänguasju — jalaga puruks peksmiseks.

Agas nende näidete kõrval leiame ka otsest sõnastamist toleegselt maailmavaate suundamisest, mille me praegu leiame olevat väära ja mis tõepoolest oligi nagu kindlaks aluseks välja kujunenud kahjuliku mõttestiku teadlikele või teadmatule levitajale ja propageerijale.

„Noor-Eesti“ I albumis (1905), pealkirja all „Noorte püüded“ tunnistab Gustav Suits, et ühes ja samas rinnas võivad vastu kajada „Mu isamaa“ ja „Internatsionaali“ helid. Teiste sõnadega: pidi mahutama kokku ühte ja samasse isikuse isamaalane ja mingisugune mõttetu „naailmakodanik“. Et need kaks vastaspoolt omavahel tublisti tülis olid, on selge; siis püüti olla neist mõlemaist üle, tegelikult jäädi aga kõige armetumalt kahe vahele rippuma.

Samas kirjutuses seati üles hüüdlause: Enam kultuuri! See pole ju midugi iseenesest halb, aga pärastine tõlgendus näitas, mis mõtlesid nemad selle kultuuri all. Eestlane pidi saama rafineeritud euroopa suurlinna seks à la Pariis või Berliin. Ja lõpuks (teoses „Siidid ja vaated“, 1906) jõutakse hoopis isevärdi tulemuseni. Maa põld olevat süüdi kõigis Eesti rahva halbuses ja viletsusis. Kahju, et eestlane on põlduhariv rahvas! See elukutse, põld, olevat talle annud kahetseniseväärilise iseloomu ja kurvad iseäradused. Põlluharimine, maa külge jäämine maksvat inimesele vabaduse, muuvtat ta orjameelseks ja alistuvaks. „Uhked kõrbepojad beudinlased ja avarate

stepimaade taltsutamata-vabad endiste aegade kasnad olla surmanuhtlusega ära keelanud põlluharimisega tegonist teha, sest et see inimesi orjadeks kasvatada.“ — Järeldus kõigest sellest: lahti maast, tulgem linna vabadust ja iseseisvust maitsma, maal ollakse ori, tööori! Ja kas pole see õpetus küllaltki teostamist leidnud? Kahjuks liig palju. Meie teame, et mis eestlases on veel omapärasust, iseseisvat tisedust, jõudu, seda just tänu maale. Ja lisaks seegi ainus lihtne asi, mille jätab Gustav Suits lahendamata: kes pidi nuretsema neile „vabule, kultuursele eestlasile“ seal hinnas leiba?

Nii kujunes toleagne noorpõlv, kes ei leidnud enesele ülesannet Eesti elus. Nad nukrutsevad, ilutsevad kuidagi viisi viljatult kuskil nurgas omaette ja toitsid end mingite haiglaste luulekujutluste lahjast lakkest. Iga asi tegelikuses oli neile liig väike, tühine, labane. Et ükski unistuste sinilind neile sülle ei lennanud, ka selles ei osanud nad süüdistada eneste saamatust, vaid selles oli siis jälle süüdi Eesti, nii „väike“ ja „kitsas“. See ju närtsitab noortel kõik põskede roosid! Kuis ometi „teistviisi viinapuul lehestikus lõuna taeva all kostavad laulud!“

Kõik, milles see noorsugu pisutki algust ja huvi tundis, oli imefine, eluvõrras kirjanduslik katsetamine. Aga seegi näis olevat ainuüksi enestele sobiva matuvalu leidmiseks. Iga selline noor pidi siis tingimata luletama mingist ähmasest „melankooliast“ või jätmatult enesele või teistele püüdma selgeks teha, et kogu olemine on vaid Manalasse retek.

Mõistame ehk nüüd pisut lähedamalt, millest tekkis toleagee noorsoo elujõuetuse unnik. Teadlikult oskab tänapäeva noorus hukka mõista sellise pelgurliku, elujõuetu vainu kultiveerimist ja viletsat vastutusetundmatust, millist põhjustas „Noor-Eesti“ vaim olgu mis teel või milliseil põhjusil tahes. „Noor-Eesti“ headegi saavutuste ellurakendus oli vale ja käsitus väära, ning see on nõrgestanud meie elujõudu väga palju.

Sergius Russ.

Kirjanduslik ringvaade.

J. Parijõgi. Kõlaliste Ieib. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus, 1933. Hind Kr. 1.75.

Meie tuntud noorsoojuttude autor on siin, kuuldavasti E. Kirjand. Seltsi kutsel, pannud aluse uuekuulisele muinasjutte rakendusele noorsoo, õieti lastekirjandusena. See äsjajilmunud teos tunnistab peaaegu kogu oma 136 leheküljel, et siin viljeldud uus ja omapärane rakendustee küllaldasini tulemusi annab.

Raamatuse koostatud muinasjutte valik on tehtud peamiselt seniilmumatumat ja Eesti algupärase ainesistikust. Aga muinasjutud pole siin ükski, vaid on tublisti tunda ka autori loomingut, muidugi mitte küll ainesitikus, kuid rakenduses. Noore lugija seisukohalt annab raamatule just erilise väärtuse stiil, milles tundub küllalt kogenenud ja

lapse mõtteilma tabava teiseltpoolt aga ka ainesniku ajaloolist oluslikku tundva kunstniku sulge. Lihtsad, vähenõudlikud, sõnastuselt ühikerged jutukesed on kui loodud esimeseks materjaliks lugemise selgeks õpinud lapsele. Alkohooli nooremale põlvele on raamat mõeldudki. Kuid see ei ütle veel, et ka vanemad ei leiaks sealt huvitavat lugemist. Teos on väga rikkalikult kaunistatud H. Magusto tehniliselt suurepärase puulõigetega.

J. Parijõgi. Suuskadel Vallastes. Eesti Õpetajate Liidu kirjastus, 1932. 80 lk., hind kr. 1.—.

„Suuskadel Vallastes“ sisaldab kümme lühijuttu, milledest esimese järele on võetud kogu raamatu nimi.

Sama autori ülalloodud raamatu järele oli juba juhus mainida algupäraselt ja lihtsast

värvikust, mida oskab see autor edasi anda oma sülega. Käesolevas teoses kerkiavad täiel määral esile need stiilomadused, mis on autorit aidanud tõusta meie hinnitava mate noorsookirjanikkude ritta. Lihtsast, äärmiselt lihtsast on küll siinjutustatud sündmusekesed ja seiklusekesed, samuti nende noorte tegelaste unistused, aga siin kõneleb reaalsus, tõsielu. Neid juhtumisi on kindlasti üks või teine noor juba ise läbielanud. Niiviisi on nagu igas jutus tükikene lugijast enesest, — kord kalal, kord karjas, linnasõidul, susatamas, kelgutamas, ujumist õppimas. Seda lugijale lähiduse suurt voorust oskab autor ka hästi ja kasvatavalt käsitada. Usume kindlasti, et

niisugusest poisist kasvab tubli mees, kes unistab sellest, et jõuaks ja oskaks sama hästi töötada kui isa. Harva kalduvad siinse raamatu noored igatsema või unistelema millegi ebareaalse kallal, kasvõi näiteks haldjalt raha ootamine. Nõuab aga tegelik (ku kergesti lavastatav. ja töö, kaob selline unistus kohe. Mees ei unista, mees teeb ise!

See raamat on n. n. „poisiikka“ jõudnud noorile. Muuseumid võivad need jutud väga heaks eeskujuks olla ka esimeste omaloominguliste kirjatööde koostamisel.

Raamatu on illustreerinud A. Peerna keskpärase õnnestumisega.

„Maanoored“ noortele kättesaadavaks.

Ajakiri noorsoole ilma rahata.

„Maanoored“ on ajakiri, mille tellimisi kuskil vastu ei võeta ega täideta. Vist küll sellepärast, et noortel ei olekski selleks raha. Kuid vanemate kaasabil on ajakirja „Maanoored“ kättesaamine hõlbust. Kõigele päevalehe „Kaja“ pooleaasta- ja aasta-tellijatele saadetakse kaasandeks täitsa ilma hinnata kolm ajakirja: „Põllumees“, „Ühisjõud“ ja „Maanoored“. Sellepärast palugu noored vanemaid „Kaja“ tellida, siis tuleb noorte leht muudugi.

Ajakiri „Põllumees“ maksab ka ainult kaks krooni aastas. Selle tellijaile antakse ka „Ühisjõud“ ning „Maanoored“ tasuta kaasa.

Ligi poole hinnaga saavad „Põllumehe“, „Ühisjõu“ ja „Maanoored“ järgmist ajalehtede aasta- ja pooleaasta-tellijad: „Virumaa Teataja“, „Elu“ Võrus, „Pärnumaa Teataja“, „Oma Maa“ Viljandis, „Järva Teataja“ ja „Saaremaa Teataja“.

Kasutatagu neid võimalusi, siis saab „Maanoored“ ikka ilma rahata.

„Põllumehe“ talitus.

Koduümbruse kaunistamise viisidest.

Celmises „Maanoorte“ muntbris oli jutu koduümbruse kaunistamise vajadusest ja kuidas istutada ilupuid ja pöõsaid. Kuid sellest on ükvi vähe, kui mõistame kuid istutada. Meie peame ka teadma, kuhu asetada, kuidas rühmitada puid ja pöõsaid, kuhu asetada lilli ja rajada muru.

Tarvis on alal hoida lihtsust ja ma omapära. Koduümbruse korraldus ja korras hoid olgu lihtne ja odav, sealjuures aga ilus ja mugav.

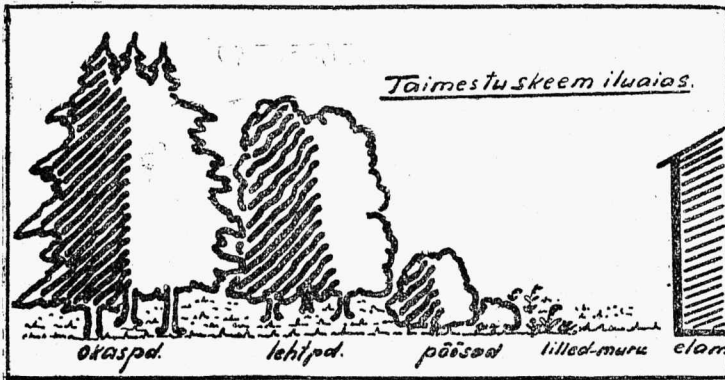
Kuhu ja kuidas asetada puid ja pöõsaid? Okaspuud, harilik kuusk, peavad moodustama kangema tuule kaitse ja tagapõhja, mille ette ja varju tulevad heledamad ja nõrkemad lehtpuud ning pöõsaid. Ei ole ilus ajutada puid korrapäraselt ritta, vaid vabalt, nagu nad meiljasalu-

des kasvavad jalkadena. Väiksemad jalad, mis koosnevad paaritu arvust puudest, tulevad omavahel ühendada kas üsifitult seisva pöõja — ehk puuga, nii, et teatavad puumööd tekkiks, nagu okaspuu, lehtpuu ja pöõjasööd. Okaspuude mööde ette asetame lehtpuud, nagu valgetiivilisi kaste, mõned vahtrad ja pärnad. Saar ja haab on halivad ilupuid. Okaspuude ees olevad lehtpuu rühmad peab eedemast ajendama nii, et üsifitute rühmade vahel jäätks rõhkem vaba muru. Neid lehtpuu jalle ühendame ilupöõjastega, samuti on soovitatav ilupuude ette asetada väikseid, madalamaid ilupöõjaid-puhmaid. Elamu ümbrus peab jääma vabaks, ehk siis ainult dekoratiivseid puid, pöõsaid asetame näit. jisefatigu ehk pea küljele (höbekuusk, elupuu, püramiid tamm).

Muudu jäägu aga lähem elamu ümbrus wabaks lilledele, murule ja päitefede. Kus puuokjad puutuvad wastu maja seinale ehitakent, seal on eluruumid pimedad ja wastitid, terwijsel kahjulikud, jellepärast: tugewalt kaswamad puud elamuist kaugemale (joon).

puhmasje mitte liig palju wärwe wotta, umbes 1—5-ni. Paremateks puhmaslilledeks on: astrid — igas kõrguses, lõwifund, peulilled ehk sametlilled, lervfoid.

Muruferwad ja teearsed palistame madalate juwelilledega, nagu: madalad astrid ja peulilled, lobeeliad, tfineraria

Lilled ja muru.

Muru moodustab aias selle põhja, millele maalime mitmesuguseid jooniseid lillede ja põõsaste abil. Muru on aia põhjäärwits ja sellega wäga suure tähtsusega. Lilled murul wõiwad ajeliseda wabalt ehk korrapärastelt peenratel. Wiimane wiis on ilusam ja praktilisem, kui peenrad annawad lihtsa sirgjoonelise kuju.

Wabalt kalladesse asetame kestwaid kilbi, mida meil pole waja igal aastal uuendada, nagu: kurekellad, kellukad, astrid, ruffililled, riitlikannused, sibullilled. Suur oja juwelilli on soowitaw korrapäraste puhmasstena ehk ärte kaunistusena istutada. Sarnased sirgjoonelised peenrad asetame muruplatside äärtele, kestele kõrgemad, ärtele madalamad lilled. Ühte

maritima (lehttaim). Plati nurkadele sobiwad kõrgemad lilled, nagu: Kochia — juwitjüpreis, lillehermes, põõsastest — põetud elupuud.

Kui tahame aastate pärast tunda rõõmu omaist tööst aias ja koduümbruses, siis peame selleks tööks koostama wäiise kaawandi, selleks, kuidas jaotada maad, kuhu asetada üht ehk teist puud ja põõsast, ja kuhu rajada teid. Seame kofku töökawa, näiteks wiiele aastale. Selle aja kestel teeme wääratuslikuma töö: koduümbruse kaunistamise. Kümne aasta pärast meie ännistame seda päetwa, mil otsustajime ja alustajime seda suurt ja õilist kultuurtööd omais kodus.

A. Liidemann,

Üiri Wajandusgümnaasiumi aianduse õpetaja.

Kodu sisustamisest.

Noored valmistage ise odaw ja otstarbekohane kodusisustus.

Eluwiiside korraldamisel leegi meie kultuuritegelane soowitab talitada järgmiselt: „Sõõma peame nii, nagu oleksime kehwenud, kui seda oleme tõepoolest, riietuma peame oma seltskondliku seisukoha wäärfelt, oma kodu aga peame ehitama nõnda, nagu seisaksime mõne ahtme wõrra kõrgemal

toildest seisukohast, kus asume seltskonnas praegu, olgu sünnipäralt, olgu isikliku töö ja teenete saawustisena.“

Noored, niitwõrd suur töde peitub selles delbisjes, et ta on wastuõdetaw meilegi. Sest liig sõõmine häwitab terwiist. Delbisjes toodud oja riietuse kohta räägib, et

peame rietuma tagasihoidlikult, maitsefakt. Meie ei tohi muutuda moenarrideks, moeorjadeks, vaid rietumises peab awalduma meie isikupärasus, meie koolitatud maitse. Meie isik ei tohi kaduda ega jääda varju rietuse taha, vaid rietus, mille wormis, lõites ja wärmis avaldub meie hingelaad ja har-rastused, peab olema dekoratsiooniks meie isiksile. Kuid see osa õeldisest, mis rää-gib meie maja ehitamisest ja kodu sjuustamistest, näib pealisfaudjel waatlemisel na-gu wiiks ta meid liialdujale. Kuid siin pole mõeldud, et peafine hantima uusi sjuusetulekuid, et peafine tegema weksli-laenu oma maja ja kodu ilusamaks ehitamisteks ja paremaks sjuustamisteks. Ei, vaid siin on mõeldud, et peame omandama waimliht wara, peame õppima uusi teadmisi, arendama endas wõimeid, mis meid ehitada lubasid oma maja maitsefakt ja sjuustada kodu ilmefakt ja isikupäraseft. Täaraste kodu aputamine nõuab meilt palju tööd ja õppimist. Peame täiendama tõhufakt oma teadnuiste taganara, peame õppima wormide tasalaalu, wärmide foos-kõla, peame tutvunema kunstiliste küsi-mustega, lastwatama ja koolitama endi maitset, et suudaksime eraldada ilusa eba-ilusast, hea wormi ebawormist. Et isiktu isiku kultuurijärg pole muud kui osa rah-wa kultuurijärjest, siis see juba kohustab meid soetama ilusat ja kultuurset kodu. Kodus kaswamad meil tulewased seitskonnategelased, sel-lepärast mida kultuursem, ter-wem, puhtam ja moraalsem on meie kodu, seda kõrgem ja wää-rilsem on ka tulewane seits-kond. Meid põhimõtteid, ellusjuhtumisi, arusaamisi, mida omandab laps isikodust, ei häwita pärast ükski jõud ega elutoru, sest kultuuritaim wõib küll hä-wineda tormis, kuid ta ei ka-nakunagi eba kultuurset wilja.

Olen kuulnud tihti kaebaid, et praegusel silmapilgul, mil elame läbi raskest ma-janduslikku kriisi, kus põllumehel iga senti on määratud ja loetud, ei jätku lihtfakt raha kodu ilusamaks sjuustamisteks. Kuid ei olene meie kodude halb sjuustus mitte niimõrd rahapuuduseft, kui oskamatusest, wõib õigemini, meie pole senini tunnud ilusa, kauni ja puhta kodu tarwidust. Wõib olla, tulebki siit otsida põhjust, mis maanoored põgenenud meie isiksuseft ja iluwaefekt sjuustatud kodust linna.

Ebapuhas, maitsewaene kodu ei suuda

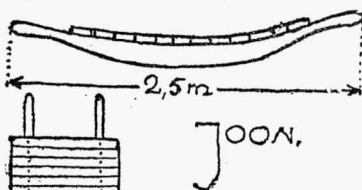
sjuendada noortesje usku enda wõimetesje. Ta ei ole selleks allitaks, mis kohutaks elu-energiat noores inimeses ja wõimaldaks talle mugawat puhkust peale raskest päewa-tööd. Meie praegune kodu tihti ei jee noort, ei erguta, ei awatle uute elurast-kuste wõimisteks, ja mis tähtsaim — ta ei wõimalda noorele enda edasi arenda-mist. Juba ainult sellepärast, et noori tõita kodu fulge, peame tõstma kodufu-tuuri taset. Et kodu on wõimalik ka praegufel majanduslikult rasfel ajal maitse-fakt sjuustada, seda wõis näha Kadriina põllumeeste seltsi noorte osakonna poolt korraldatud meeskäsitöö kursufel walmista-tud mööbliejemete hiljuisfel näitusel. On tarwis ainult head taht, wastawaid tead-misi ja oskusi, siis wõime meisterdada ise endile kodus lihtsaj, kuid ilusajid mööbli-ejemeid kodus leidumast puumaterjalist.

Praegune aeg ei poolda enam kodu sjuustamist suuri ja kalleid mööbligarni-tuure. Garnituure ajetawad tänapäewal kogud isiksikmööb-leist, mis on paenduwamad, lii-tuwamad, mis teewad kodu il-me elawamaks. Kogu mööbli terge ringi ajetatatus on tänuht materjal inimeses peituwale loowale waimule, ta wõimaldab inimese isikupärase maitse awaldamist. On üks kombinatsioon tüü-tanud ära, wõib asendada selle fergesti teijega. Mii, et kodu ilme on alati uus, elaw ja liituu. Mõotudelt on tänapäewra mööbliejemed wäikesed ja madalad. Wõr-milt lihtsad, kuid heade proportsioonide-ga, kusjuures worm ja materjal ilu on fooskõlastatud. Wärmid olgu wärsked, mahlsakad, elawad ja soojad. Iidje tä-napäew seab illes ejemete walmistamisel järgumisi nõudeid. Iga fööriist olgu wor-milt otstarbekohane, iga mööbliese aga olgu ilus ja otstarbekohane. Toolil peab olema istuda mõnuus, kuid tooli worm peab rahuldama ja arendama ka meie ilutun-net. Iga dekoratsioon-eje, nagu waas, pilt, skulptuur, waip, peab olema wormist ilus, ta peab rahuldama meie ilu nõuet ja olema meeldiw filmale. Meed juhised ol-gu alusjeks igale kodusjuustajale. Weel-ford olgu meelde tulestatud, et kauni kodu sjuustamisteks ei ole tarwis palju ejemeid. Kõrju olgu wähe, kuid nad olgu wormist ilusaj ja head. „Enn on omada wõhe asju“, jonas suur elutunustnik Gõetse, „kui pöördra ja keerata ifka neid jälle, see teeb kumstniku ja inimese“.

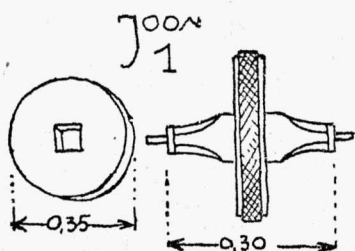
H. Welberg.

Lihtra kanderaami ja kÄru valmistamine.

Sageli laseme wanu tiinni laudu ja muud wanu laua otstaleki kasutult seista, teadmatuises olles, et neist vÕib tergesti iga talunoor valmistada endale hea abinõu tÕõ fergenduse mÕttes, kandmise raami nÄol. Valmistus sÕnnib jÄrgmiselt. Kandepuudeks valitakse paraja kumerusega, kÄelvarre jÄmedused 2 meetri pikkused kadata eht kuuse puud. Need silendatakse ja tarbeforral tahutakse jeeftpoolst, kusjuures vÄlispind jÄagu terveks, siis jÄab puu fittemaks ega viista pinda. Et-

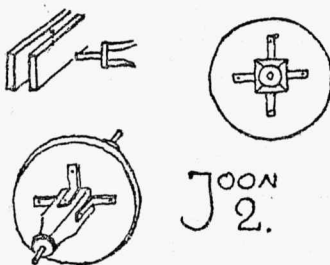

fad voolitakse parajasti kÄe haarde jÄmeduseks. KÄhele kandepuule kinnitatakse vÄikeste naelte abil wanad tiinnilauad. NÕuded, millele korralik kandmise raami peaks vastama, on jÄrgmisel: Raam olgu terve. Raami kandepind vÕnes, mis vÕimaldab raami suurendamata rohtem massi

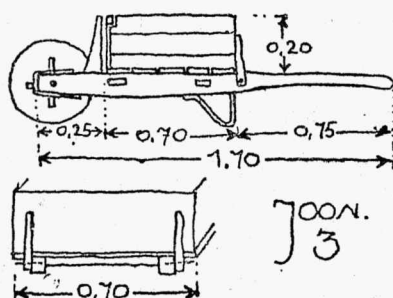

landa, ning hoiab viimast maha varisemast. Sõnja kandepinna saavutamiseks ehitatakse kÕiverate kandepuudega ja teiselt poolt samajuguste raami laudadega, paraja pikkuse ja kumeruse annavad tsemendi tiinni laud, mida meie majapidamistes kÕllalt leidub. Kandepuud olgu iiksteisest nii kaugel, et kandja nende vahel vabalt liikuda vÕib, mitte aga ka liiga, mis hõlpsalt kandja kÄed asjatult laiati

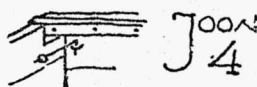
ja vÄsitaiks ruttu. Kandepuud tulevad laudadega niikaugemale katta, et laua servad kandjat raami maast eilestõstes ei riiuaks, eriti efitandjat. Raami tarvitatakse igafuguste esemete iihelt teise kandmiseks, peamiselt neisse kohtadesse, kuhu kÄruga liigi ei pÄÄfe.

Raamiga kandmine nõuab aga kahte inimest, otstarbekam jelles suhtes on lihtne kÄru, mida samuti igafuguste esemete valmistada. KÄru on mÕeldud kÕlpselt aravõetava kÄstiga, mis teeb vÕimalikuks igafuguste esemete veo. KÄru valmistam-

mine on iildjoontes jÄrgmine. Ratas on valmistatud kuitvast kÄse plangust 35 sm. lÄbimõõduga. Ratas kinnitatakse vÕlli kÕlge, mis on vastav kÄru raami efitotja laiusele, vintkrandade abil, kahest poolt,

iga nelja kandi pealt. VÕlli otfad on imargused ja enne pusti fisse ajamist raud rÕngastega kindlustatud. Raami puude efitõstesesse tehakse plekk eht raudwoodriga pusti pejad, mis on mÄÄritavad

ülevalt puuritud määrde augu kaudu. Raami sõjad on kindlustatud raudadega. Raami ise on 1.70 mtr. pikk kahe ühenduspuuga, tagant 30—35 jm. laiend, kui eest. Eest laius 40 jm. Raamile kinnitatakse 70 jm. laiune põhi. Kasti eeskilg on kinnitatud nii ette kui lubad seda ratas, kahe tugipuu külge. Pealt äravõetav kasti moodustab kolm ülejäänud külge, mis kinnitatakse nurkhaakidega eest eeskilje ja tagant joonisel näidatud seadeldise abil raami puude külge. Nii on käru västa-

wa eseme kohalt kergesti ümbermuudetav. Et käru seisu puhul horisontaalne oleks, siis on kinnitatud kasti tagumise oise kohale raami puude külge kaks nurkrauda (asendatav ka puuga), mille korigus vastaku poolele käru ratta läbimõdule. Käru on mõeldud eriti vähendud liit metall sõjade poolest, mis wanast jäärauaft kodus külmalt võinalt valmistada. Mõored, valmistage need kaks häda vajalikku abinõu endile ise.

Jaakob Palk.

Tööriietusele rohkem tähelepanu.

Noorte kohus on täiendada seda, mis elus puudulik ja luua uusi harjumusi, mis elu arenemisele kasulikud. Üks tähtis küsimus on meil tööriietus, millel alal just noortel palju teha oleks. Praegune waade on selline, et iga pidu- ja pühapäeva ülikond kolab pärast töökülmumaks. Suuremalt jaolt kõigil inimestel on pühapäeva ülikond, aga vähestel töökülmumaks ja omasti on meie rahvas töötaja rahvas. Miseselt teeb töökülmumaks puudumine aastate jooksul rahvale suure kahju. Esiteks on käimise riie paremasti materjalist, ei ole vastupidav sagedasel pesemisel ja puhastamisel ja teiseks emalt tegumooft ei vasta selline riie neile liigumustele, mida nõuab töö, ta rebeneb ja näeb inetu välja, on lahjulik meie tervisele, näitaks villane kleit kõõgis või karjalaudas, meesleht hea lamba villane ülikond suvel soojal ajal, lastele süütsid või halvasti pestav villane. Tegelikult läheb parema riide soetamine kalliks maksma ja töötades ei taida oma otstarvet ega ole küllalt vastupidav.

Tööriie peab olema kõigil rahvasklassidel nende töö ja ameti kohane, näiteks kõõgis — pestav kleit ja põll, laudas kittel-põll, aias samuti, kus naiejed võivad aia ja laudas töödel väga hästi kanda ka pestavaid kleitpüfse, mis väga praktilised ja mugavad. Riide materjalideks kõlbavad naiste rahvastele siis, lüster, Noofsi riie, kiliteks Noofsi riie, lüster ja atlas, millestest valmistades töökülmumaks lähed maksma 3 fr. ümber, kittel samuti. Tööriideks kõlbab veel väga hästi igasugune kodulinane, takune, mis kerge pesta ja odav ning hea kanda. Hästi kera on kodukpeud riie, kui selleks tarvitada veel mitmesuguseid värviilisi lõngu. Naistele ja lastele saab sobivaid

riideid labasest, krepsist, panama ja kaneva töökülmumaks. Ise kududes tuleb kleit maksma 125 senti, kuna aga parem kleit maksab 15—20 krooni ja töö juures ei ole vastupidav ega kera. Pareim kleit mõnede sõjade kuludes, kõlbab veelgi ümber teha pühapäeva riideks ja lastele pühapäevaks. Kuna laste tavalik riie olgu samuti pestav, lahe ja lapse tööle vastav.

Kõige suuremat paremust patub tööriie meesperale. Kõlbab ühenduviline takune või linane, kujukud kirju ehk osetud atlas ja toivine. Viimaste hind on nende tüheduse ja vastupidavuse järele 85—160 senti meeter, muudugi on ka kallimat. Nii lahkest meeste töökülmumaks maksma 3—5 fr. Kulinema ilmaga võib villase ülikonna või kampsuni kattede tõmmata, ei ole karta tolmu ega lõhkitõmbamisest, mis villase riidega kergesti juhtub. Tegumooft on meeste ülikond ühes tüüts või koesõjav pluussist ja õlapaektega pükstest. Suvel on sobiv sportfark ja lühikesed püksid, mõne tööjuures kattede kittel või ühes tüüts ülikond. Meil, kes on palgategijad, läheb jellel moel terve superriietuseks waevalt poole kuu palk ja misel on mugav ning vähemajamiselt kera riietus. Kes kodus praegusel rahavajusel ajal ei saa osturiietele mõelda, tuleb noortel ise kududa, kui leidub materjali. Riiete proovide, kui ka lõikeid on ilmunud vastavates kuuajakirjades nagu „Taluperenaine“.

Noored, kaaluge tööriiete küsimust, sellega hoiate kogu üldise riietuse arvel. Samuti olgu töö juures jalandud ja peakatted tööle sobivad.

Ega noor hoiab tööriiete tarvitamisega kogu 10—20 fr. aastas.

M. Martinson.

Pesu märkimisest.

Valmistades uut pesu, on kena, kui kõik üksikud pesuesemed märgitaks omaniku nimetähtedega. Korralikult õmmeldud tähed, ilma mingi muu kaunistuseta, annavad pesule hulga ilu juurde ja on ka kaitseks võõra pesuga kogemata vahetamisele.

Voodipesu on pleegitud valge. Temale on kõige ilusam valge märkniiidiga tähti õmmelda. Õblemiseks tarvitaminev lõng valida vastavalt riide jämedusele. Õhema riide jaoks tuleb tarvitada alati peenemat märklõnga. Varemäl aegil tarvitati pesumärkimisel igasuguseid värvilisi niite, mis tihti polnud pesukindlad. Nüüd aga peetakse ilusamaks valge niidiga märgitud pesu.

Et alustada märkimist, peame endi nimetähtedele leidma meeldiva kaju, kas monogrammina või üksiktähtedena. Teiseks peame leidma pesul tähtede õblemiseks sobiva koha. Voodi lina del on õige koht tähtede õblemiseks linade otsadel, samuti ka laudlinade ja käterätikute juures. Voodilinate märkimiseks võib valida enam suuremalt ja tugevamalt joonistatud tähti. Padjapöörilide tähtede, või neist kokkuseatud monogrammide sobiva koha leidmiseks (kas pööri otsa, nurgale) peame arvestama padjapööri üldiste kaunistustega. Kui vastav koht leitud, koppeerime soovitavad tähed riidele.

Valge laupesu märkimisel ei ole sünnis tarvitada suuri tähti. Sobiva

suurusega tähed oleks siin, mille keskmine läbimõõt 4 ehk 5 sm. Tähed alati õmmelda lina otsa, keskele või nurgale.

Peenemad osad tähtedel õmmelda varspistel, jämedamad osad katta madal- või sidepistega. Madalpiste on kõige enam tarvitata ja saab ilus, kui enne madalpistega õblemist õmmeldav vorm kas varspistega või kettipistega on täidetud.

Õhukesele riidele, nagu batistile või peenele pesusiidile tähtede märkimisel on ilusamad õige peened ja õrnad tähed. Niisuguse töö jaoks tarvitada õige peenikest niiti. Monogrammi sirgjooni võib ka peenikeste piludega asetada kui sirgjooni on võimalik riidele koe- või lõimelõngade liikumise suunas joonistada. Kõverjooni õmmelda eel- või varspistel, või brodeeritud augukeste ridadena.

Naisterahva särkidel õmmelda monogramm keskele ette või vasakpoolsele rinnale — nii õõ- kui ka päevasärkide juures. Meesterahva pesu märkimisel on soovitavam tarvitada monogrammide asemel üksikuid tähti, mis lihtsad joonistada ja meeste pesule enam sobivad.

Joonistel mõned monogrammid, mis sobivad mitmesugusele pesule.

F. Ulm.

Igale noorele oma maalapike.

Noorteringide suvises töökavas olgu tegelikud tööd taimekasvatuse alalt, mis on noortele jõu ja võimete kohased.

Maanoorte ringide liikmete suvisesse töökavasse tulevad võtta mitmesuguste tegelikkude tööde ja ülesannete lahendamised talu majapidamise korralduse alalt, et sellega ringi liikmetel oleks võimalus end arendada võimelis-

teks talu korrastajateks, majanduslikult mõtlejateks ja teadlikult tegutsejateks inimesteks.

Ringi liikmetele töö jaotamisel ärgu tahtetagu kohe algul asuda suurte ülesannete teostamisele, vaid

Ülesanded olgu jõukohased.

Parem on tegutseda esimest korda noortel väiksemal maa-alal ja väiksemate ülesannetega ning selle õnnestumisel alles suurendada oma tööpõllu ulatust. Vastavalt noorte jõu, võimete ja oskuste kohaselt on Põllutöökoja nõuandetalituse poolt koos maatulunduskonsulentidega koostatud maanoorte ringide liikmetele astmelised töökavad, kus-juures vanematel ja suuremate oskustega liikmetel tuleb tegutseda ka raskemate ülesannetega.

Kõikidel maanoorterangi liikmetel tuleks tegelikke töid alata taimekasvatusega. Erandi moodustaksid vaid need, kellele olud seda hõlpsasti ei võimalda.

Kust saab maad

ja missugune see peab iseloomult olema, see mõte valdab kõiki algajaid. Valitav maaala, kuhu külvab noorterangi liige mitmesuguseid vilje, millede eest ta hoolitseb kogu suve jooksul, olgu tema kodus või seal, kus ta suvel töötab ja tegutseb. Kõögiviljade ja samuti põlluviljade kasvatamiseks valitav maa-ala tuleb võtta võimalikult kodu ja hoonete lähedusse, et suve jooksul seal ettetulevaid töid ja korraldusi oleks kergem teostada ja korraldada.

Kui suur maa-ala võtta tarvitusele.

Maa-ala suurus oleneb noore areenemisest, jõu ja vanuse astmest. Astmelise töökava alusel, kus ringi liikmed võiks jagada kolme rühma:

a) algajad, b) arenenud ja c) vilunud, oleks algajatel 13—14 a. paras alata oma tegevust kõögiviljadega umbes 50—100 m² pindalal.

Arenenumate rühmas töötajad, kus on noored, kes teist aastat tegutsuvad tegelikkude töödega või vanusega üle 15 aasta, valivad enese ülesandeks maa-ala keeduviljadele umbes 150 m² ning põlluviljadele 3—8 aari.

Vilunud ringi liikmed või noored, kes on üle 18 aasta vanad ja teoreetiliste teadmistega, võtku eneste tegevuseks juba katsete korraldamise, sortide paljundamise ülesanded ning nende kasvatamise pindala olgu vähemalt 500 m².

Missuguseid kultuure kasvatada.

Esihones valitagu kasvatamiseks kõögiviljad ja arenenud rühma noortele niisuguseid, mida senini talus veel vähe kasvatatakse või üldse ei tunta, kuid siiski oleks nende kasvatamine hädatarvilik toitluse mitmekesistamiseks. Algajate rühma noored võiks kasvatada kõige lihtsamaid kõögivilju, arenenute rühmale langeks töökavasse peamiselt need kultuurid, milledest majapidamises on puudus.

Ümbrus määrab kultuuri valiku,

sest noore töö eesmärgiks on, peale otsekohese tööskuse ja töövastu armastuse kasvatamise, veel teadmiste ja oskuste omandamine just nende kultuuride kasvatamiseks, missugustest talus ja seal ümbruskonnas puudust tuntakse ning edaspidi tulevad tarvitusele võtta.

Kuupalju vilje peab kasvatatama,

et töö annaks tulemusi? Algul ei maksa valida eriti palju mitmesuguseid viljalikke. Algajad võiks kasvatada 4—8 liiki kõögivilja: näit. peakapsas 15 m², kaalikas 10 m², porgand 8 m², söögipeet 7 m², kurk 5 m², hernes 5 m², sigurid 5 m, sibulaid 5 m².

Arenenumad liikmed kasvatagu kindlasti aga neid kõögivilje, mida senini pole olnud või väga vähe, nagu tomatid, redised, spinatid, salatid ja türgiuba, kusjuures salatide pindala võiks olla 1—2 m², kuna teistel enam. Vilunud liikmed valigu enese tegevuse kavasse esijoones sööda juurvilja, kartuli ja heinaseemne kasvatamist, kuna teraviljade kasvatamine on juba koristamise ja peksmise tõttu tülikam.

Kust saab tegevuseks juhiseid.

Kuidas harida ja väetada oma maalappi, missuguseid sorte või kuidas külvata ning hoolitseda üksikute taime kasvatamisel, samuti tööde ülesmärkimiseks ja arvestamiseks tuleb kasutada maanoorte tegelikkude tööde juhist „Taimekasvatuse alad I“, ÜENÜ 1932. a. väljaanne.

Ringi juhtidel tuleb pöörata kohaliku maatulunduse konsulendi, nõuandetalituse või Eesti Põllumeeste Keskseltsi poole, aadr.: Tallinn, Pikk t. 40, postk. 54.

E. Vint.

Meie maanoorte töö.

Kadrina noored kodukultuuri tööl.

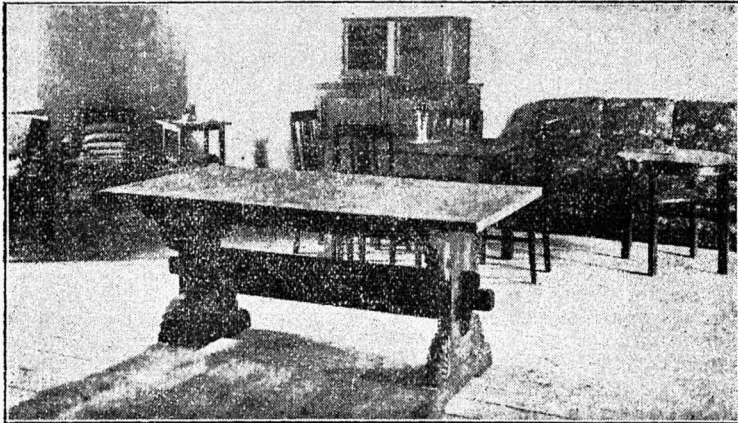
Kadrina Põllumeeste Seltsi noorte osakonna kolmenädalaline meeskäsitöö kursus.

Kadrina Põllumeeste Seltsi noorte osak. on võtnud endale tänuväärse ülesande külakultuuri arendamisel. Esi-mese sammuna selleks korraldati Kadri-nas meeskäsitöö kursus, kus puutöid juhatas H. Velberg, Tallinnast ja nõõritöid agr. H. Masing Arnkalt. Osavõtjaid oli 25 inimest.

Kolmenädalaste kursuste kestel val-mistati hulk ilusaid ja lihtsaid esemeid, paljud Eesti stiilis puulõigetega. Tööd tunnustati üle 200 näitust külastaja poolt kõigiti praktilisteks ja kättesaa-davateks taluoludes, olles lihtsad, oda-vad ja oma valmistatud.

Kursustel valmistatud esemete loe-telu ja nende hinnad:

S. pesulaud kuusepuust, emailitud, — puu-materjal Kr. 1.93, lisandid Kr. 7.14, kokku Kr. 9.07; 9. kandiline kuusepuust diivani laud, — puumaterjal Kr. 0.73, lisandid Kr. 0.36, kokku Kr. 1.09; 10. riidevarn ka-sepuust 5 pulgaga, — puumaterjal Kr. 0.20, lisandid Kr. 0.10, kokku Kr. 0.30; 11. rah-vapärane söögilaud, — puumaterjal Kr. 4.32, lisandid Kr. 1.50, kokku Kr. 5.82; 12. türgi-diivan, — materjal Kr. 27.35; 13. puhketool kuusepuust, — puumaterjal Kr. 0.47, lisan-did Kr. 1.65, kokku Kr. 2.12; 14. tamme-puust diivani laud, — puumaterjal Kr. 2.78, lisandid Kr. 0.62, kokku Kr. 3.40; 15. tam-mepuust vedrupolstriga puhketool, — puu-materjal Kr. 2.20, lisandid Kr. 4.30, kokku Kr. 6.50; 16. saeraam Kr. 0.20; 17. puhve-tikapp kuusepuust, — puumaterjal Kr. 8.20, lisandid Kr. 13.20, kokku Kr. 21.40; 18. neli kasepuust tooli, — puumaterjal Kr. 1.68, lisandid Kr. 2.40, kokku Kr. 4.08; 19. dii-van rohupatjadega, — materjal Kr. 9.78; 20. lillelaud kuusepuust värvitud, — puu-

Rühm esemeid valmistatud Kadrina meeskäsitöö kursustel.

1. Kirjutuslaud kappidega, kasepuust — puumaterjal Kr. 7.—, lisandid Kr. 8.60, kokku Kr. 15.60; 2. Ümmargune, kasepuust poleeritud platega diivani laud, — puumaterjal Kr. 2.30, lisandid Kr. 1.80, kokku Kr. 4.10; 3. Kirjutuslaua tool, kasepuust, — puumaterjal Kr. 1.05, lisandid Kr. 3.—, kokku Kr. 4.05; 4. Söögilaud kuusepuust, — puumaterjal Kr. 1.40, lisandid Kr. 0.7, kokku Kr. 2.10; 5. Kolm kasepuust söögi-tootooli, — puumaterjal Kr. 1.41, lisandid Kr. 1.80, kokku Kr. 3.21; 6. Ümmargune ka-sepuust diivani laud, — puumaterjal Kr. 0.7, lisandid Kr. 1.32, kokku Kr. 2.02; 7. Öö-kapp kuusepuust, emailitud, — puumaterjal Kr. 0.73, lisandid Kr. 1.48, kokku Kr. 2.21;

materjal Kr. 0.31, lisandid Kr. 0.9, kokku Kr. 1.21; 21. voodi kuusepuust, — puuma-terjal Kr. 1.40, lisandid Kr. 1.15, kokku Kr. 2.55; 22. kirjutuslaud ühe kapiga ka-sepuust, — puumaterjal Kr. 3.60, lisandid Kr. 2.30, kokku Kr. 5.90; 23. kirjutuslaua tool kuusepuust, — puumaterjal Kr. 0.80, lisandid Kr. 2.80, kokku Kr. 3.60; 24. la-mamistool kasepuust, — puumaterjal Kr. 1.15, lisandid Kr. 6.10, kokku Kr. 7.25; 25. üks polsterdatud järi, — puumaterjal Kr. 0.20, lisandid Kr. 4.35, kokku Kr. 4.55; 26. köö-ripink kuusepuust värvitud, — puumaterjal Kr. 0.20, lisandid Kr. 0.40, kokku Kr. 0.60; 27. suur rahvapärane laud kuuse-puust, — puumaterjal Kr. 4.75, lisandid

Kr. 1.80, kokku Kr. 0.55; 28. rahvapärane tugitool, — puumaterjal Kr. 0.70, lisandid Kr. 3.—, kokku Kr. 3.70; 29. F. R. Kreutzvaldi mälestustahvel kasepuust, — puumaterjal Kr. 2.—, lisandid Kr. 1.30, kokku Kr. 3.30; 30. kuusepuust järi vöö põhjaga, — puumaterjal Kr. 0.20, lisandid Kr. 0.85, kokku Kr. 1.05. Üldse valmistati 36 eset.

Noortepäev Kadrina seltsimajas.

Kursuste lõpul korraldati 30. apr. s. a. noortepäev, kus kõnelesid agr. A. Eckbaum, koolijuhataja Peddisson ja kursuste juhataja ins. Velberg. Osavõtjaid oli üle 150. Öhtul oli korraldatud samas „piimaõhtu“. Söödi maitsvaid võileibu, joodi piima ja vesteldi omavahel. Hea tuju ja meeleolu eest hoolitses Noorte osakonna oma muusika grupp.

Järgnevas töökavas kodukultuuri arendamisel Kadriinas on Soome-Rootsi värvide propageerimine, milleks kavatakse värvida mõned majad eeskujaks ja töö õpetamiseks. Sõigisel kavatakse korraldada hobuseriistade valmistamise kursust. Noorte tegevust juhivad osakonna juhataja H. Kübarsepp ja agr. E. Tael.

Maanoorte ringide tegevus.

Saaremaa MRÜ ja Kaarma kihelkonnala mnr. poolt korraldati 22. aprillil Kaarma ev.-lut. kiriku juures suurem metsapäev, puude istutamisega kiriku ümbruse kaunistamiseks.

Nimetatud metsapäeval kasutati kiriku ümbruse kaunistamiseks Londoni saadiku dr. O. Kallase poolt Kaarma maanoorte saadetud toetus. Metsapäevast võtsid osa kõik kohalikud organisatsioonid.

Vaivere mnr. korraldas 9. apr. käsitöökursuse lõppemisel Kärdla külas, Villemi talus käsitöökursuslaste tööde näituse, mis suurt huvi äratas ümbruskonnas.

Tumala mnr., mis tegutseb Põide Põllumeeste Seltsi osakonnana, alustas 1929. a. tegevust 13 liikmega, ent praegu tegutsevad ringis kohusearuult üle 30 noore. Tegevus 4 osakonnas: 1) keeduviljakasvatuse, 2) juurvili, 3) kana-kasvatuse ja 4) marjaaed ning puukool. Mõõdunud aastal sai ring Karja näitusele I auhinna.

Talvel tegutseti referaatide ja kõnekoosolekute ning kirjanduse lugemise

„MUGAV NURK“.

Esemed valmistatud Kadrina meeskäsitöö kursustel.

alal. Ringi juht H. Otstavel, esimees J. Süner, liikmed R. Väljaots, N. Kallas, Vass.

Lääne-Nigula Põllumeeste Seltsi noorte osakond võttis tänava oma töökavasse ka suvised tegelikud tööd aias ja põllul. Peale selle korraldatakse rida kohalikke võistlusi ja kursusi ning avatakse lugemislaua.

Juhatusse kuuluvad: esimees A. Kukk, M. Valma, A. Tuubas, A. Lääs, A. Vilman.

Pidula mnr. oli korraldatud viimasel lihavõtte pühäl põllumajanduslik kohus, kus oli arutusel talude kaebatus peremeeste vastu. Peremehed mõisteti süüdi ning trahviks olid kohustatud end enam täiendama kutsealal. Kaebatusel oli õigus edasikavata rahvakohtule, mis on ka sündinud.

Väimela mnr. on aasta vana, kuid mõõdunud aastal korraldas 1) õppepäevi aianduse, metsanduse ja kanakasvatuse alal, 2) õppekõrgud Väimela, Arka ptk. ja Sõmerpalu riigimõisa, 3) koosolekud suvel praktiliste küsimuste ja talvel teoreetiliste teadmiste ja kõneoskuse arendamiseks. Töö jätkub endise hooga.

Juht H. Narusk, liikmed B. Runtal, L. Pähn, Fr. Reppo.

Lümmada mnr. oli 1. mail põllum. kohus. Arutusel „Perenaiste kaebatus peremeeste vastu ebaotstarbekohases talutööde juhtimises“, et peremehed ei lähe põllule kündma, puid metsast vedama ega lõhkuma, ei õpi puutöö oskust, ei tee loomadele söimeid, ega tea, palju on loomi laudas.

Kõige selle tagajärjel on kodu ja kodu-
ümbrus korratu.

Kohus tunnistas peremehed süüdi ja
nõudis, et nad tulevikus viiks läbi ta-

lus tööjaotuse ja perenaistel võimal-
daks end kutsealal täiendada.

Kohus oli väga elav ning suur saa-
litais rahvast jälgis seda hinge kinni
pidades.

Kutsekoolist eliu.

Jäneda Põllutöökeskkool

saatis välja tänavu 13. lennu lõpetajaid, kokku 23 noort:

Harjumaalt: E. Bergmann, P. Kilgas, G. Luikmel, E. Nael, N. Mällo, H. Virkepuu, J. Schneider; Virumaaalt: O. Kanter, E. Kreek, E. Palm, A. Pentjärv (cum laude), A. Ormus (cum laude), J. Viltrop; Läänemaaalt: J. Laasi; Järvamaalt: H. Oks, E. Sakk, A. Tamjärv; Tartumaaalt: A. Kusma (cum laude), E. Luts, E. Oun; Võrumaaalt: L. Ungru (cum laude); Saaremaalt: J. Tarkus, A. Triipan.

Eesti Aleksandri (Olustvere) põllutöökeskkool

oma 13. lennuga 12. apr. s. a. saatis ellu 17 noorpõldurit. Kooli lõpetasid:

Viljandimaalt: Joh. Kibe, Holstre v.; Joh. Kuustal, Uusna v.; August Luik, Kõo v.; Martin Neumann, Aidu v.; Ed. Suigussaar, Soosaare v.; Paul Tarinoff, Olustvere v.; Oskar

Toobal, Vastemõisa v.; Arn. Triisa, Sürgavere v. Pärnumaalt: Felix Andresson, Taali v.; Vello Arro, Abja v.; Anton Jakobson, Tõstamaa v.; Joh. Kadak, Abja v.; Ilmar Tilk, Tori v.; Villem Toots, Tõstamaa v. Järvamaalt: Helmut Linde, Kärü v.; Osv. Nord, Särevere v. Võrumaalt: Roland Kõiv, Kasaritsa v.

Õisu piimanduskool

lõpetasid 23 uut mejerit:

Viljandimaalt: Aleksander Mägi, Karl Jaanuska, Joh. Mõttus, Jaan Raudsepp, Jaak Lond, Mihkel Sulg, Joh. Eevel (cum laude); Pärnumaalt: Jaak Akerberg, Jüri Allik; Järvamaalt: Eduard Leibak, Adolf Kontus, Elmar Stein, Arnold Grassmann, Heinrich Langenbraun (cum laude); Tartumaaalt: Hendrik Kaigas, Paul Klaps; Valgamaalt: Adolf Karolin; Võrumaalt: Reinhold Kimma, Karl Unt, Oskar Uiho (cum laude); Virumaaalt: Eduard Erik; Saaremaalt: Aleksei Opkaup.

Uusi ülesandeid.

Allpool toodud ülesannete lahendamise võistlusest võivad osa võtta kõik „Maanoorte“ lugejad, kusjuures õieti lahendajate nimed avaldame ja võistlusest osavõtjate õieti lahendajate vahel loosime välja autasudeks hulga väärtuslikku kirjandust.

Lahenduste vastused palume saata 1. juuniks 1933 järgmisel aadressil: „Maanoored“ toimetuse, Tallinn, Pikk tn. 40, postkast 54.

Täidetud kraav.

Keegi talumees laskis täita mullaga kraavi, mille läbilõige kolmnurgakujuline. Kuna kraav oli sügav, jõudsid töölistel esimese päeva jooksul täita ainult ühe neljandiku kraavi sügavusest. Samasuure hulga mulda jõudsid

nad ka iga järgneva päeva jooksul kraavi kühveldada. Mitu päeva kulus töölistel kraavi täitmiseks?

Munamüük.

Juhan müüs turul mune. Esimene ostja nõudis poole kogu Juhani munatagavarast. Teine perenaine ostis ülejäänust poole, kolmas omakorda poole ülejäägist. Neljas ostja nõudis jällegi poole järgi jäänud munadest. Viies ostja ostis 21 muna. Peale viiendat ostjat oli Juhani korvis veel 4 muna. Ta hakkas tegema kokkuvõtet. Kuna ta ei teadnud, kui palju mune oli tal alguses, siis määras ta kõigepealt selle arvu kindlaks.

Kui palju oli Juhani alguses mune? Palume arvutada seda samuti peast, nagu Juhangi!

Eesti Aleksandri Põllutöö
keskkooli võetakse vastu

õpilasi,

kes 17. a. vanad ja vähemalt 6. kl. algkooli lõpetanud. Kevadised vastuvõtmiskatsed matemaatikas, eesti ja saksa keeles 6-klassilise algkooli õppekava ulatuses on **12. juunil** s. a. kell 10 hom. Olustvere mõisas.

Sooviavald. kooli astumiseks ühes sünni-, põllutööoskuse-, ter-
vise- ja viimase koolitunnistusega
saata 10. juuniks koolijuhatajale.

Eesti Aleksandri Põllutöö
keskkool Olustvere.

Uute õpilaste vastuvõtmine

Vahi aiandus- mesinduskooli

on alanud. Neile, kes kooli soovivad astuda, on eelpraktika Vahi aedades sunduslik. Praktika-töö eest maksetakse tasu ülespidamise kulude suurus.

Lähemaid teateid saab koolijuhatajalt, üle Tartu.

Koolijuhataja.

Türi Linna Majandusegümnaasiumis

on uute õpilaste kevadine vastuvõtmine 7.—9. juunini ja sügisene 25.—27. augustini 1933. aastal.

Vastu võetakse õpilasi kõikidesse klassidesse: 1-se klassi algkooli lõpetajaid ja vanematesse klassidesse vastavate klasside lõpetajaid teistes gümnaasiumides, ehk eksamitega eelmise klassi kursuse ulatuses.

Õppemaks on nooremates klassides 30 kr. ja vanemates klassides 40 kr. aastas.

Seega odavam kui üheski teises gümnaasiumis. Elamiskulud odavad. Soovijaile internaat.

Soodsad edasiõppimise tingimused põllutöökoolide lõpetajaile ja põllumeeste lastele.

Koolijuhatus.

Vanemad, saatke pojad
Jänedal
Põllutöökeskkooli.

Vastuvõtmise eksamid 19. juunil ja
21. augustil Jänedal.

Vastu võetakse meesõpilasi võist-
luseksamitega eesti-, saksakeeles ja
aritmeetikas 6 kl. algkooli õppekava
ulatuses. Koolis on korter, küte, val-
gustus maksuta, ülespidamine 12 kr.
kuus, mida ka natuuras võib tasuda.
Lõpetajatel ülikooli põllumajandus-
teaduskonnas edasi õppimine või-
malik vastavate eksamite soorita-
misel.

Noored, tulge Jänedale õppima!
Telef. Aegviidu 2-a.

Koolijuhataja.

Vändra
Majandusegümnaasiumis

**on uute õppilaste vastu-
võtmine alanud.**

Vastu võetakse I kl. 6 klassilise
algkooli lõpetajaid, teistesse klas-
sidesse vastava koolitunnistuse või
eksamitega.

Kooli juures on internaat poeg-
ja tütarlastele, kus täielik ülalpida-
mine (toit, korter, küte, valgustus
jne.) maksab kuus umbes Kr. 13.—

Address: **Vändra Majanduse-
gümnaasium.**

Telefon: Vändra 34.

Koolijuhataja

Tallinna tehnikum.

Asukoht — Tallinna, Koppel. Telefonid — Kopli kesk-
jaam (428-49) nr. nr. 35, 75, 76.

Kooli siht — valmistada tehnikuid ja maamõõtjaid, kes on abilisteks
inseneridele või juhatavad töid iseseisvalt seadusega
määratud piirides (Riigi Teataja 1928. a nr. 98).

Korraldus — õppetöö kestab 5 aastat ja jaguneb osakondadesse:
1. masinaehituse, 2. elektrotehnika, 3. ehitustehnika,
4. maamõõdu-kultuurtehnikaga.

Sisseastumisel — nõutakse 6 kl. algkooli lõputunnistust ja võistlus-
katsed (kirjatöö emakeeles, testid algkooli kursuse
ulatuses, arstlik ülevaatus), sisseastumise palves tuleb
üles tähendada osakond.

Tänavu — algavad võistluskatsed 8. juunil kl. 10 ja vältavad kaks
päeva; viimane aeg palvekirja esitamiseks on 8. VI.
kl. 9. Teistesse klassidesse on vastuvõtmine ainult
31. augustil.

Lühemaid teateid leidub õppeplaanidest, mis saadaval kantseleis ja
saadetakse nõudmise peale välja.